

Міністерство освіти і науки України
Національний технічний університет
«Дніпровська політехніка»

Навчально – науковий інститут економіки
Фінансово-економічний факультет
Кафедра міжнародних відносин і аудиту

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА
кваліфікаційної роботи ступеню **магістра**
(бакалавра, магістра)

студента Бабич Дарії Ігорівни
(ПІБ)

академічної групи 071М-23з-1
(шифр)

спеціальності 071 «Облік і оподаткування»
(код і назва спеціальності)

за освітньо-професійною програмою «Облік і аудит»
(офіційна назва)

на тему: «Організація і методика обліку і аудиту дебіторської та кредиторської заборгованості (на прикладі ТОВ «Нова пошта»)»

(назва за наказом ректора)

	Прізвище, ініціали	Оцінка	Підпис
Керівник роботи	Усатенко О.В.		
Рецензент			
Нормоконтроль	Усатенко О.В.		

Дніпро

2024

ЗАТВЕРДЖЕНО:

завідувач кафедри
міжнародних відносин
і аудиту

Усатенко О.В.

(прізвище, ініціали)

«__» _____ року

ЗАВДАННЯ
на кваліфікаційну роботу
ступеню роботи ступеню магістра
(бакалавра, магістра)

Студенту Бабич Д. І. академічної групи 071М-23з-1
(прізвище та ініціали) (шифр)

спеціальності 071 «Облік і оподаткування»

(код і назва спеціальності)

за освітньо-професійною програмою «Облік і аудит»

(офіційна назва)

на тему:

«Організація і методика обліку і аудиту дебіторської та кредиторської заборгованості (на прикладі ТОВ «Нова пошта»)»

затверджену наказом ректора НТУ «Дніпровська політехніка» від _____

№ _____

Розділ	Зміст	Термін
1	ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ОРГАНІЗАЦІЇ ТА МЕТОДИКИ ОБЛІКУ І АУДИТУ ДЕБІТОРСЬКОЇ ТА КРЕДИТОРСЬКОЇ ЗАБОРГОВАНОСТІ	30.09.2024 р.
2	ОРГАНІЗАЦІЯ ТА МЕТОДИКА ОБЛІКУ ДЕБІТОРСЬКОЇ ТА КРЕДИТОРСЬКОЇ ЗАБОРГОВАНОСТІ	31.10.2024 р.
3	ОРГАНІЗАЦІЯ ТА МЕТОДИКА АУДИТУ ДЕБІТОРСЬКОЇ ТА КРЕДИТОРСЬКОЇ ЗАБОРГОВАНОСТІ	30.11.2024 р.

Завдання видано

Усатенко О.В.

(прізвище, ініціали)

Дата видачі 01.09.2024 р.

Дата подання до екзаменаційної комісії 02.12.2024 р.

Прийнято до виконання

Бабич Д.І.

(прізвище, ініціали)

РЕФЕРАТ

Пояснювальна записка: 61 с., 2 рис., 25 табл., 1 додаток, 32 джерел.

ПОЛОЖЕННЯ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ, ФУНКЦІЇ ДЕБІТОРСЬКОЇ ЗАБОРГОВАНОСТІ, ЕТАПИ ОБЛІКУ, ОБЛІК КРЕДИТОРСЬКОЇ ЗАБОРГОВАНОСТІ, ЗАВДАННЯ АУДИТУ .

Предмет дослідження - питання організації обліку та аудиту дебіторської і кредиторської заборгованості в компанії.

Об'єкт дослідження - система обліку та аудиту дебіторської та кредиторської заборгованості в ТОВ «Нова пошта».

Мета роботи - демонстрація теоретичних основ, а також розробка практичних рекомендацій щодо вдосконалення організації та методології обліку та аудиту дебіторської та боргової заборгованості.

Проведено детальний аналіз теоретичних аспектів обліку та аудиту дебіторської та кредиторської заборгованості. Розглянуто основні етапи та методи обліку заборгованості компанії, а також процеси, пов'язані з перевіркою в рамках аудиторської діяльності. Встановлюється роль і важливість ефективного обліку дебіторської та кредиторської заборгованості для забезпечення фінансової прозорості підприємств. Особлива увага приділяється вимогам до бухгалтерської звітності, зокрема, відповідно до національних стандартів та міжнародних стандартів фінансової звітності (МСФЗ). Вивчаються основи теорії аудиту, зокрема, етапи та процедури аудиту дебіторської та кредиторської заборгованості.

Результат і його новизна - запропоновані методи і стратегії вдосконалення процесу аудиту, що значно підвищує ефективність і прозорість.

Практична значимість результатів роботи полягає в тому, що отримані висновки та рекомендації дозволять удосконалити методологію обліку та аудиту дебіторської та боргової заборгованості ТОВ «Нова пошта».

ЗМІСТ

ВСТУП	6
РОЗДІЛ 1 ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ОРГАНІЗАЦІЇ ТА МЕТОДИКИ ОБЛІКУ І АУДИТУ ДЕБІТОРСЬКОЇ ТА КРЕДИТОРСЬКОЇ ЗАБОРГОВАНОСТІ	9
1.1. Характеристика діяльності ТОВ «Нова пошта»	9
1.2. Фінансовий аналіз діяльності	14
1.3. Нормативно-правове забезпечення обліку і аудиту дебіторської та кредиторської заборгованості	19
Висновки до розділу 1	24
РОЗДІЛ 2 ОРГАНІЗАЦІЯ ТА МЕТОДИКА ОБЛІКУ ДЕБІТОРСЬКОЇ ТА КРЕДИТОРСЬКОЇ ЗАБОРГОВАНОСТІ	25
2.1. Поняття, класифікація, значення та методи оцінки дебіторської та кредиторської заборгованості	25
2.2. Облік дебіторської заборгованості	30
2.3. Облік кредиторської заборгованості	35
2.4. Удосконалення організації та методики обліку дебіторської та кредиторської заборгованості	41
Висновки до розділу 2	47
РОЗДІЛ 3 ОРГАНІЗАЦІЯ ТА МЕТОДИКА АУДИТУ ДЕБІТОРСЬКОЇ ТА КРЕДИТОРСЬКОЇ ЗАБОРГОВАНОСТІ	48
3.1. Мета, джерела та завдання аудиту дебіторської та кредиторської заборгованості	48
3.2. Організація аудиту дебіторської та кредиторської заборгованості	53
3.3. Удосконалення організації та методики аудиту дебіторської та кредиторської заборгованості	58
Висновки до розділу 3	63
ВИСНОВКИ	64
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ	66
ДОДАТКИ	68

ВСТУП

Актуальність теми. Актуальність обліку та аудиту дебіторської та кредиторської заборгованості обумовлена важливістю ефективного управління фінансами підприємства. Дебіторська та кредиторська заборгованість є важливими елементами фінансової діяльності, оскільки вони безпосередньо впливають на ліквідність та фінансову стабільність компанії. Збільшення обсягу операцій та взаємних зобов'язань між контрагентами вимагає вдосконалення бухгалтерського обліку та аудиту для забезпечення точності та прозорості фінансової звітності. Це особливо важливо для таких компаній, як ТОВ «Нова пошта», які здійснюють масштабну діяльність у сфері доставки та логістики. У таких компаніях правильне управління дебіторською та кредиторською заборгованістю є важливим для запобігання фінансовим ризикам та покращення фінансових потоків.

Процес обліку та аудиту заборгованості відіграє важливу роль в управлінні грошовими потоками, а також у визначенні фінансової стабільності підприємства. Водночас законодавча база, вимоги до фінансової звітності постійно змінюються, а також підвищуються вимоги до прозорості та достовірності фінансової інформації, що ставить нові завдання перед аудиторами та бухгалтерами. Розробка міжнародних стандартів фінансової звітності (МСФЗ) також актуалізує питання, пов'язані з точністю даних про дебіторську заборгованість та зобов'язання та дотриманням вимог міжнародних стандартів.

Вивченням організації та методології обліку та аудиту дебіторської та кредиторської заборгованості займаються багато українських вчених, серед яких варто відзначити: Акімова Н.С., яка вивчала основні проблеми обліку та внутрішнього аудиту дебіторської і кредиторської заборгованостей [1]; Данчук Т. В. розглядала організацію і методику обліку та аудиту дебіторської заборгованості [2]; Мельник О. І., яка дослідила облік і контроль дебіторської та кредиторської заборгованості у сільськогосподарських підприємствах [3]; Макарова А.О., яка досліджувала облік і аналіз поточної дебіторської

заборгованості підприємства [4] зосередився на питаннях управління дебіторською та кредиторською заборгованістю. Даньків, Й. Я., який досліджував бухгалтерський облік [5]. Однак у більшості досліджень не розглядається комплексний підхід до організації та методології обліку та аудиту дебіторської та кредиторської заборгованості, що визначає актуальність даного дослідження.

Мета та завдання дослідження. Метою даної роботи є демонстрація теоретичних основ, а також розробка практичних рекомендацій щодо вдосконалення організації та методології обліку та аудиту дебіторської та боргової заборгованості.

Для досягнення визначеної мети дипломного дослідження передбачається вирішення наступних завдань:

- провести аналіз теоретичних положень і розглянути практичні питання організації обліку дебіторської та кредиторської заборгованості.
- встановити процедури обліку дебіторської та кредиторської заборгованості.
- дослідити роль і значення фінансової звітності для оцінки дебіторської та кредиторської заборгованості, а також визначити вимоги до звітності відповідно до міжнародних стандартів.
- дослідити основи теорії аудиту дебіторської та кредиторської заборгованості.
- визначити етапи та процедури аудиторської перевірки дебіторської та кредиторської заборгованості.
- надати пропозиції щодо удосконалення організації та методики обліку та аудиту дебіторської та кредиторської заборгованості.

Об'єктом дослідження є система обліку та аудиту дебіторської та кредиторської заборгованості в ТОВ «Нова пошта».

Предметом дослідження є питання організації обліку і аудиту дебіторської та кредиторської заборгованості, а також методики її управління.

Методи дослідження. Для досягнення поставленої мети використовуються наступні методи вирішення проблеми:

аналіз-вивчення процесів обліку та аудиту дебіторської та кредиторської заборгованості, її складових;

синтез - для об'єднання отриманих результатів і формування загального уявлення про систему обліку та аудиту заборгованості;

дедукція - як застосувати загальні принципи та методи до конкретного випадку;

емпіричні методи призначені для збору фактичних даних про діяльність ТОВ «Нова пошта».

нормативні методи - використовуються для вивчення нормативних правових актів та вимог міжнародних стандартів.

Наукова новизна отриманих результатів полягає у вдосконаленні методики обліку дебіторської та кредиторської заборгованості, зокрема:

- удосконалення методи і стратегії вдосконалення процесу аудиту, що значно підвищує ефективність і прозорість.

Практична значимість результатів роботи полягає в тому, що результати дослідження можуть бути використані для вдосконалення обліку та аудиту дебіторської та кредиторської заборгованості ТОВ «Нова пошта», що підвищує фінансову стійкість компанії, знижує ризики і покращує фінансові потоки.

Апробація результатів магістерської роботи. Результати дослідження доповідалися та обговорювалися на VII Всеукраїнської науково-практичної конференції «Бухгалтерський облік, контроль та аналіз в умовах інституційних змін», 31 жовтня 2024 р. на базі кафедри обліку і оподаткування Полтавського державного аграрного університету.

Публікації. За результатами дослідження було опубліковано одну наукову працю – тези доповіді на науково-практичній конференції.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ОРГАНІЗАЦІЇ ТА МЕТОДИКИ ОБЛІКУ І АУДИТУ ДЕБІТОРСЬКОЇ ТА КРЕДИТОРСЬКОЇ ЗАБОРГОВАНОСТІ

1.1. Характеристика діяльності ТОВ «Нова пошта»

Компанія «Нова пошта» була заснована в 2001 році як невелика приватна компанія, що здійснює доставку посилок по всій Україні. Ідея бізнесу полягала у сприянні розвитку малого та середнього бізнесу, а також у забезпеченні доступної та швидкої доставки для всіх категорій громадян. За короткий час компанія значно розширила свою діяльність, відкривши нові відділення і впровадивши нові послуги по всій Україні.

Перші кілька років роботи були складними, оскільки ринок логістичних послуг в Україні був недостатньо розвинений. Однак завдяки інноваційному підходу та орієнтації на обслуговування клієнтів компанія змогла зайняти лідируючі позиції на ринку. З самого початку своєї діяльності «Нова пошта» впровадила концепцію швидкої доставки «від дверей до дверей», яка була інноваційною для України того часу. У таблиці 1.1 розглянемо основні етапи розвитку.

Таблиця 1.1

Основні етапи розвитку

Рік	Подія
2001	Заснування компанії, відкриття перших відділень у великих містах.
2005	Розширення мережі відділень до 100 точок по всій Україні.
2010	Запуск послуги експрес-доставки та впровадження відстеження посилок.
2014	Початок міжнародної доставки у країни Європи та США.
2017	Відкриття першого автоматизованого сортувального центру.
2020	Досягнення 300 млн відправлень на рік, розвиток цифрових послуг.
2022	Впровадження інновацій у сфері екологічно чистих доставок.

Джерело: [6]

Щороку «Нова пошта» активно розвиває свою інфраструктуру та технологічну базу і продовжує надавати високоякісні послуги своїм клієнтам.

Компанія пропонує широкий спектр послуг, орієнтованих на потреби різних клієнтів, починаючи від звичайних приватних осіб і закінчуючи великими компаніями. Кожна послуга розроблена з урахуванням різноманітних вимог ринку і дозволяє запропонувати індивідуальний підхід до кожного клієнта.

Доставка документів і посилок ця послуга охоплює відправлення посилок, документів та особистих речей по всій Україні. Оптимізовані маршрути та автоматизовані процеси забезпечують доставку в найкоротші терміни.

Вантажні перевезення призначені для компаній і приватних осіб, яким необхідно перевозити великі посилки. До них належать промислові товари, будівельні матеріали та продукція великими партіями.

ТОВ «Нова пошта» пропонує міжнародні перевезення в Європу, США та країни Азії. Послуга включає в себе як експрес-доставку, так і звичайну економічну доставку.

Послуги для бізнесу включають в себе складування, пакування та доставку товарів кінцевому споживачеві. Це особливо корисно для інтернет-магазинів і роздрібною торгівлі.

Компанія пропонує послуги грошових переказів, оплату при отриманні замовлення та страхування вантажів.

Спрямовані на оптимізацію логістичних процесів та покращення клієнтського досвіду. Серед ключових рішень - мобільні додатки для відстеження посилок, API-системи для інтеграції з підприємствами, електронний документообіг, безконтактні платежі, кіоски самообслуговування та чат-боти. Це автоматизує процеси, скорочує час доставки та підвищує зручність для клієнтів і бізнес-партнерів. У таблиці 1.2 можемо побачити основні послуги компанії.

Основні послуги компанії

Послуга	Опис
Доставка по Україні	Швидка доставка документів, посилок та вантажів по всій території України.
Міжнародна доставка	Відправка товарів у понад 200 країн світу.
Фулфілмент для бізнесу	Зберігання, пакування та доставка товарів для інтернет-магазинів.
Грошові перекази	Можливість відправки та отримання коштів через відділення компанії.
Мобільний додаток	Додаток для відстеження посилок, замовлення доставки та керування рахунками.

Джерело: [7]

ТОВ «Нова пошта» інвестує значні кошти в розширення та модернізацію логістичної інфраструктури. Це дає змогу компанії щодня обробляти великі обсяги вантажів та забезпечувати швидкість і точність доставки.

Сортувальні центри в Україні налічується понад 40 великих сортувальних центрів, оснащених сучасними системами автоматизації та здатних обробляти до 300 000 відправлень на день. Це забезпечує ефективну та швидку обробку замовлень.

Компанія володіє великими складами по всій Україні, де зберігає свої товари. Сучасні склади оснащені системами контролю температури і вологості та можуть зберігати спеціалізовані товари, такі як продукти харчування та фармацевтичні препарати.

«Нова пошта» володіє одним з найбільших автопарків в Україні. Автопарк варіюється від легкових до вантажних автомобілів і використовується для міжміських і місцевих перевезень. У таблиці 1.3 можемо побачити структуру логістичної інфраструктури.

Структура логістичної інфраструктури

Елемент	Кількість	Опис
Сортувальні центри	40	Сучасні автоматизовані центри для обробки відправлень.
Склади	200+	Склади для зберігання товарів, доступні для бізнес-клієнтів.
Відділення	8000+	Відділення у містах та селах по всій Україні.
Автомобілі в автопарку	5000+	Різноманітний транспорт для доставки товарів по Україні та за кордон.

Джерело: [8]

ТОВ «Нова пошта» має чітко визначену стратегію розвитку, спрямовану на збереження та зміцнення лідируючих позицій на українському та міжнародному логістичному ринку. Філіальну мережу буде розширено для того, щоб зробити свої послуги доступними у віддалених регіонах України.

Компанія зосередиться на впровадженні сучасних технологій для автоматизації процесів сортування, пакування та доставки товарів, що дасть змогу скоротити час обробки замовлень. Компанія має намір розширити спектр своїх послуг за межами України і відкрити нові ринки в Європі, Азії та Америці.

«Нова пошта» планує збільшити використання екологічно чистих транспортних засобів, зокрема електромобілів, з метою зниження впливу на навколишнє середовище. Таблиця 1.4. покаже нам основні напрямки розвитку компанії.

У результаті ТОВ «Нова пошта» має великий потенціал для подальшого зростання, як в Україні, так і на міжнародному рівні. Відповідно до сучасних світових тенденцій у сфері сталого розвитку, «Нова пошта» відіграє активну роль у реалізації соціально відповідальних ініціатив, зокрема екологічних

проектів. Використання екологічно чистих видів транспорту та скорочення викидів вуглекислого газу не тільки зміцнює репутацію компанії, але й позитивно впливає на екологічну ситуацію в країні.

Таблиця 1.4

Основні напрямки розвитку компанії

Напрямок розвитку	Ціль
Розширення мережі відділень	Відкриття нових відділень у всіх регіонах України та за кордоном.
Впровадження інновацій	Автоматизація процесів для підвищення ефективності логістики.
Екологічна відповідальність	Перехід на екологічно чистий транспорт та зменшення відходів.

Джерело: [9]

Компанія продемонструвала високий ступінь стійкості до викликів сучасного світу: Навіть у кризових ситуаціях, таких як пандемія COVID-19, «Нова пошта» змогла не лише зберегти ефективність, а й адаптувати свої процеси до нової реальності та забезпечити безперебійне обслуговування клієнтів. Це свідчить про гнучкість стратегії управління компанією та її здатність швидко реагувати на зовнішні виклики.

Перспективи розвитку компанії стабільно позитивні. Впровадження нових технологій, таких як штучний інтелект, робототехніка та Інтернет речей (IoT), дозволить «Новій Пошті» ще більше підвищити операційну ефективність і знизити витрати. Крім того, подальший розвиток інфраструктури та розширення покриття послуг надасть нові можливості для зростання компанії як в Україні, так і за її межами.

1.2. Фінансовий аналіз діяльності

ТОВ «Нова пошта» заснована в 2001 році і є однією з найбільших логістичних компаній в Україні; за 20 років ефективна бізнес-стратегія, технологічні інновації та високий рівень обслуговування клієнтів дозволили компанії зайняти лідируючі позиції на ринку. Сьогодні «Нова пошта» має широку мережу відділень, автоматизованих сортувальних центрів та міжнародну дистрибуцію, задовольняючи потреби як приватних, так і корпоративних клієнтів.

Фінансовий аналіз є важливим інструментом оцінки діяльності компанії. У цьому звіті проаналізовано фінансові показники компанії з горизонтальної та вертикальної точок зору, щоб визначити фінансову стабільність, прибутковість та ефективність управління ресурсами «Нова пошта».

Перший крок - вибір фінансової звітності. Зазвичай аналізуються звіти про прибутки та збитки та баланси за кілька років. Відбір звітів має бути таким, щоб вони охоплювали достатній період часу для виявлення тенденцій у фінансовій діяльності компанії. Другий етап - порівняння показників. На цьому етапі кожен фінансовий показник, такий як доходи, витрати, прибуток, активи та зобов'язання, порівнюється з аналогічними показниками за попередні роки. Це дозволяє компанії побачити, як змінилися її фінансові показники з плином часу. Наступним кроком є розрахунок величини змін. На цьому етапі визначається абсолютна зміна показника, а також темп зміни. Це дає можливість визначити, на скільки відсотків змінився показник порівняно з попереднім роком, що важливо для оцінки темпів зростання та падіння. Після розрахунку проводиться аналіз результатів. На цьому етапі можна виявити тенденції у фінансових показниках компанії. Наприклад, аналіз може показати, чи відбулося зростання або зниження ключових показників, а також виявити фактори, що впливають на ці зміни. Завершальним етапом є процес прийняття рішень. На основі аналізу компанії можуть приймати стратегічні рішення щодо подальшого розвитку, інвестицій та оптимізації витрат. Це може включати

коригування бізнес-стратегії, підвищення ефективності витрат або розробку нових продуктів.

Горизонтальний аналіз дозволяє порівняти фінансові показники за кілька років для виявлення тенденцій у діяльності компанії. У таблиці 1.5 наведено аналіз доходу та прибутку діяльності ТОВ «Нова пошта» за період 2021-2023 років.

Таблиця 1.5

Аналіз доходу та прибутку

Рік	Дохід (млн грн)	Зміна (млн грн)	Зміна (%)	Чистий прибуток (млн грн)	Зміна (млн грн)	Зміна (%)
2021	15,500	-	-	1,500	-	-
2022	17,200	1,700	10.97%	1,800	300	20%
2023	19,500	2,300	13.37%	2,200	400	22.22%

Джерело:[10]

У 2022 році «Нова пошта» зафіксувала зростання доходів на 10,97% порівняно з попереднім роком. Це свідчить про успішність реалізованих стратегій та зростання попиту на послуги компанії. У 2023 році компанія продовжила демонструвати позитивну динаміку, збільшивши доходи на 13,37% завдяки розширенню спектру послуг та покращенню сервісу. У таблиці 1.6 розглянемо аналіз витрат за 3 роки.

Таблиця 1.6

Аналіз витрат

Рік	Операційні витрати (млн грн)	Зміна (млн грн)	Зміна (%)
2021	7,000	-	-
2022	7,500	500	7.14%
2023	8,000	500	6.67%

Джерело:[10]

Операційні витрати зросли на 7,14% у 2022 році та на 6,67% у 2023 році. Це свідчить про те, що зростання витрат знаходиться під контролем, що дозволяє компанії підтримувати високу рентабельність при одночасному збільшенні доходів. Компанія вжила заходів щодо оптимізації витрат, що сприяло стабільності її показників.

Вертикальний аналіз - це метод фінансового аналізу, який дозволяє оцінити структуру фінансової звітності компанії на певний момент часу. Він передбачає аналіз співвідношень між різними статтями балансу, звіту про прибутки та збитки та інших звітів. Основна мета вертикального аналізу - визначити, яку частку в загальних активах, зобов'язаннях або виручці становить та чи інша стаття, що дає розуміння фінансової структури та ліквідності компанії. Розглянемо основні етапи вертикального аналізу в таблиці 1.7.

Таблиця 1.7

Основні етапи вертикального аналізу

Вибір базового періоду	Зазвичай вибирається один рік для порівняння або конкретна дата для оцінки фінансового стану.
Розрахунок відсотків	Кожен елемент фінансового звіту виражається у відсотках від загальної суми. Наприклад, для балансу це може бути відсоток активів, зобов'язань або власного капіталу.
Аналіз результатів	Після розрахунку відсотків проводиться аналіз, який дозволяє оцінити фінансову стабільність компанії, її ліквідність та ефективність управління активами і зобов'язаннями

Джерело:[10]

Вертикальний аналіз допомагає визначити структуру основних елементів активів і пасивів організації, вплив окремих факторів на фінансові результати та показники ліквідності. Методика вертикального аналізу фінансової звітності Розрахунок структури активів ґрунтується на визначенні частки окремих

елементів активів у загальній сумі активів. У таблиці 1.8. зображено вертикальний аналіз активів.

Таблиця 1.8

Аналіз активів

Показник	2023 рік (млн грн)	Відсоток від загальних активів
Загальні активи	14,000	100%
Оборотні активи	8,400	60%
Необоротні активи	5,600	40%

Джерело:[10]

Коефіцієнт ліквідних активів «Нова пошта» станом на 2023 рік становить 60%, що свідчить про ліквідність компанії та її здатність швидко реагувати на ринкові зміни. Це важливий показник для інвесторів та кредиторів, який демонструє здатність компанії виконувати свої короткострокові зобов'язання. Основні засоби, які складають 40% активів компанії, свідчать про інвестиції в розвиток та модернізацію інфраструктури. Аналіз зобов'язань компанії також важливий для розуміння її фінансового здоров'я. У 2023 році структура зобов'язань «Нової Пошти» виглядає як зображено в таблиці 1.9.

Таблиця 1.9

Аналіз зобов'язань

Показник	2023 рік (млн грн)	Відсоток від загальних зобов'язань
Короткострокові зобов'язання	4,000	28.6%
Довгострокові зобов'язання	3,000	21.4%
Власний капітал	7,000	50%

Джерело:[10]

Дивлячись на структуру боргу, видно, що 50% фінансування компанії забезпечується за рахунок власного капіталу, що є хорошим знаком для інвесторів. Короткостроковий і довгостроковий борг становить 28,6% і 21,4% відповідно. Це свідчить про збалансовану фінансову політику, яка дозволяє «Новій пошті» ефективно управляти своїми ресурсами. Капітал компанії також важлива для розуміння її фінансової стабільності: У 2023 році «Нова пошта» має значний обсяг власного капіталу, що свідчить про інвестиційну привабливість компанії як бачимо у таблиці 1.10.

Таблиця 1.10

Аналіз капіталу

Показник	2023 рік (млн грн)	Відсоток від загального капіталу
Власний капітал	7,000	50%
Зобов'язання	7,000	50%

Джерело:[10]

Завдяки успішному партнерству з банками та інвесторами, а також вдалій бізнес-стратегії, «Нова пошта» підтримує високий рівень капіталу та фінансової стабільності. Високий рівень власного капіталу надає більше можливостей для інвестицій у розвиток бізнесу та використання нових технологій.

Вертикальний аналіз показує, що «Нова пошта» має стабільну фінансову структуру з високою ліквідністю та хорошим балансом між оборотними та необоротними активами. Зростання коефіцієнта забезпеченості власним капіталом свідчить про фінансову стабільність та інвестиційну привабливість компанії, що робить її надійним партнером для компаній та інвесторів.

1.3. Нормативно-правове забезпечення обліку і аудиту дебіторської та кредиторської заборгованості

Нормативно-правова база бухгалтерського обліку та аудиту дебіторської та кредиторської заборгованості в Україні є важливим елементом будь-якої господарської діяльності, оскільки вона, як правило, становить значну частину активів та зобов'язань суб'єкта господарювання. Ця база складається з набору законів, стандартів і положень з бухгалтерського обліку, фінансової звітності та аудиту. У таблиці 1.11 зображено основні законодавчі акти.

Таблиця 1.11

Основні законодавчі акти

Законодавчий акт	Опис того, що регулює
Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність» №996-XIV [11]	Визначає загальні принципи бухгалтерського обліку та вимоги до корпоративної фінансової звітності.
Податковий кодекс України [12]	Він регулює оподаткування, формування резервів та списання кредитів і боргів.
Цивільний кодекс України [13]	Пояснення юридичних аспектів договірних зобов'язань, створення та погашення дебіторської та кредиторської заборгованості.

Джерело[14]

Основні закони передбачають комплексний облік та аудит дебіторської та кредиторської заборгованості. Закон про бухгалтерський облік встановлює загальні принципи бухгалтерського обліку, тоді як податковий закон регулює податкові аспекти боргових операцій. Цивільне законодавство доповнює цю правову базу, охоплюючи договірні зобов'язання. Разом ці закони забезпечують прозорість і законність фінансових операцій компаній. Таблиця 1.12 містить

положення бухгалтерського обліку, які безпосередньо стосуються обліку дебіторської та кредиторської заборгованості.

Таблиця 1.12

Положення бухгалтерського обліку

Положення	Опис регулювання
П(С)БО 10 «Дебіторська заборгованість» [11]	Визначити процедури визнання, оцінки та відображення дебіторської заборгованості у звітності суб'єкта господарювання.
П(С)БО 11 «Зобов'язання» [16]	Регулює облік кредиторської заборгованості, визначає її класифікацію та критерії визнання.
П(С)БО 13 «Фінансові інструменти» [17]	Пояснює правила визнання фінансових інструментів, пов'язаних з дебіторською та кредиторською заборгованістю.

Джерело:[18]

Облікова політика, особливо та, що стосується дебіторської та кредиторської заборгованості, відіграє важливу роль у забезпеченні прозорості та достовірності фінансової звітності підприємства. Облікова політика є основою для стандартизації облікових процесів і забезпечує дотримання компаніями єдиних правил і вимог при здійсненні фінансових операцій. Основні причини необхідності регулювання розглянемо в таблиці 1.13.

Основні причини необхідності регулювання

Уніфікація облікових процесів	Стандарти передбачають єдині правила визнання дебіторської та кредиторської заборгованості. Це дозволить національним (і міжнародним) компаніям вести облік за однаковими принципами, підвищуючи точність і порівнянність даних.
Управління фінансовими ризиками	Такі положення, як П(С)БО 10 та П(С)БО 11, визначають, коли і як компанії повинні визнавати заборгованість і як вони повинні оцінювати ризики, пов'язані із затримкою погашення заборгованості. Це дозволяє компаніям краще управляти ризиками, пов'язаними з фінансовими зобов'язаннями та дебіторами.
Покращення фінансового менеджменту	Ці положення дозволяють компаніям чітко розуміти та оптимізувати свої фінансові потоки, а також краще планувати свою діяльність на основі точних даних.
Захист інтересів зацікавлених сторін	Чіткі положення щодо обліку боргів підвищують довіру акціонерів, кредиторів та інших зацікавлених сторін до фінансової звітності та є важливими для стабільного функціонування бізнесу.
Дотримання законодавства	Це є необхідною умовою для того, щоб бізнес міг уникнути санкцій з боку державних органів.

Джерело:[20]

Ці стандарти підвищують прозорість, точність і контроль обліку кредитів і дебетів та сприяють загальному розвитку фінансової звітності. У таблиці 1.14 розглянемо міжнародні стандарти фінансової звітності (МСФЗ).

Міжнародні стандарти фінансової звітності (МСФЗ)

Стандарт МСФЗ	Опис регулювання
МСФЗ 9 «Фінансові інструменти»	Передбачає визнання дебіторської заборгованості, включаючи оцінку очікуваних кредитних збитків. [20]
МСФЗ 15 «Дохід від договорів з клієнтами»	Передбачає визнання доходу від дебіторської заборгованості за завершеними контрактами.
МСФЗ 16 «Оренда»	Передбачає визнання зобов'язань, що виникають за договорами оренди.

Джерело:[21]

Міжнародні стандарти фінансової звітності (МСФЗ), такі як МСФЗ 9, МСФЗ 15 та МСФЗ 16, є життєво важливими для компаній, що працюють на національних та міжнародних ринках. Основна мета цих стандартів - надати компаніям можливість ефективно взаємодіяти з різними контрагентами, кредиторами та інвесторами, забезпечуючи точність, прозорість і послідовність в обліку фінансових операцій.

Застосування Міжнародних стандартів фінансової звітності (МСФЗ) забезпечує прозорість і порівнянність фінансової звітності компаній на міжнародному рівні. Застосування Міжнародних стандартів фінансової звітності (МСФЗ) спрощує процес порівняння між компаніями, що працюють у різних країнах, оскільки компанії можуть подавати свою фінансову звітність однією мовою. Така прозорість особливо важлива для інвесторів, які можуть оцінити фінансовий стан компанії незалежно від юрисдикції.

Крім того, такі стандарти, як МСФЗ 9, полегшують точну оцінку кредитних ризиків і потенційних збитків від дебіторської заборгованості. МСФЗ 15 вводить чіткі правила визнання виручки за договорами з клієнтами і вимагає визнавати виручку тоді, коли компанія фактично виконує свої зобов'язання, а не на проміжній основі.

МСФЗ 16 передбачає визнання зобов'язань з оренди, що дозволяє компаніям більш точно відображати свої фінансові зобов'язання та покращити управління фінансовими ресурсами. Для компаній, які працюють з міжнародними партнерами або залучають іноземні інвестиції, відповідність МСФЗ є необхідною умовою для забезпечення прозорості та достовірної фінансової звітності, що, в свою чергу, підвищує довіру інвесторів та кредиторів.

Нормативно-правова база бухгалтерського обліку та аудиту дебіторської та кредиторської заборгованості в Україні включає різні закони, які складають основу бухгалтерського обліку. Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність» встановлює правові рамки, Податковий кодекс регулює питання, пов'язані з оподаткуванням зобов'язань, а Цивільний кодекс визначає юридичні зобов'язання.

Положення бухгалтерського обліку, такі як МСБО № 10 «Дебіторська заборгованість» та МСБО № 11 «Зобов'язання», встановлюють правила визнання та оцінки зобов'язань. Застосування Міжнародних стандартів фінансової звітності (МСФЗ), зокрема МСФЗ 9 та 15, підтверджує інтеграцію українського бухгалтерського обліку в міжнародну практику та сприяє підвищенню фінансової прозорості.

Однак, підприємства часто стикаються з труднощами у сфері обліку заборгованості, зокрема, моніторингу дебіторської заборгованості та створенні резервів під безнадійні борги. У цьому контексті важливо автоматизувати облікові процеси та постійно підвищувати кваліфікацію бухгалтерів і аудиторів з метою оптимізації прийняття управлінських рішень та забезпечення фінансової стабільності.

Таким чином, дотримання законодавства не лише забезпечує правову відповідність, але й сприяє розвитку бізнесу в динамічному економічному середовищі.

Висновки до розділу 1

Проведене дослідження теоретичні засади організації та методики обліку і аудиту дебіторської та кредиторської заборгованості дозволило зробити наступні висновки:

1. Заснована у 2001 році, ТОВ «Нова пошта» є логістичним лідером в Україні, що надає послуги внутрішньої та міжнародної доставки. Компанія має понад 8 000 відділень, автоматизовані сортувальні центри та великий автопарк, а також пропонує найсучасніші рішення для зручності клієнтів, включаючи мобільні додатки та електронний документообіг. Стратегія компанії зосереджена на подальшому зростанні в Україні та за кордоном, інвестуванні в технологічні інновації та покращенні клієнтського досвіду.

2. Фінансовий аналіз ТОВ «Нова пошта» засвідчив стійке зростання виручки та рентабельності, а також ефективний контроль над витратами. Компанія демонструє збалансовану структуру активів і пасивів, високу ліквідність і великий власний капітал, що гарантує фінансову стабільність і привабливість для інвесторів. Високий рівень власного капіталу та інноваційні проєкти дають змогу «Новій Пошті» швидко реагувати на зміни ринку, що високо оцінюється партнерами та інвесторами.

3. Нормативно-правова база бухгалтерського обліку та аудиту дебіторської та кредиторської заборгованості в Україні формує правове підґрунтя для прозорості та достовірної фінансової звітності компаній. Законодавство, національні положення (стандарти) бухгалтерського обліку та Міжнародні стандарти фінансової звітності (МСФЗ) регулюють правила обліку, оцінки та управління заборгованістю, що дозволяє компаніям ефективно взаємодіяти з кредиторами, інвесторами та регуляторними органами. Застосування цих стандартів підвищує точність фінансової звітності та управління ризиками, а також сприяє інтеграції українських компаній у міжнародну економічну спільноту.

РОЗДІЛ 2

ОРГАНІЗАЦІЯ ТА МЕТОДИКА ОБЛІКУ ДЕБІТОРСЬКОЇ ТА КРЕДИТОРСЬКОЇ ЗАБОРГОВАНОСТІ

2.1. Поняття, класифікація, значення та методи оцінки дебіторської та кредиторської заборгованості

Дебіторська заборгованість сума, яку юридична або фізична особа винна компанії за отримані товари, роботи або послуги. Іншими словами, це борг, який компанія очікує отримати від контрагента в майбутньому. Це відбувається, коли оплата товарів або послуг відкладається.

Це пов'язано з тим, що дебіторська заборгованість є активами компанії і перетворюється на реальні гроші, які потенційно можуть бути використані для полегшення фінансової діяльності. Основними джерелами дебіторської заборгованості є:

- Продаж товарів або надання послуг після оплати;
- Надайте працівникам та партнерам аванси та кредити;
- Компроміс з державними установами (наприклад, переплата податків).

Кредиторська заборгованість сума заборгованості підприємства перед іншою організацією, постачальником, банком або фізичною особою за отримані товари, послуги або виконану роботу. Це відбувається, коли компанія отримує товари або послуги післяплатно і несе відповідальність за сплату зборів або податків.

Кредиторська заборгованість вважається зобов'язанням бізнесу, оскільки є кошти, які повинні бути виплачені протягом певного періоду часу. Основними компонентами кредиторської заборгованості є:

- Оплата товарів і послуг постачальникам;
- Оплата праці співробітників;
- Зобов'язання перед банком за отриманим кредитом;
- Сплата податків та інших обов'язкових відрахувань.

Обидва типи боргу є важливими фінансовими інструментами для компаній. Дебіторська заборгованість забезпечує зростання продажів і співпрацю з партнерами, в той час як кредиторська заборгованість дозволяє оптимізувати витрати і підтримувати оборотний капітал. Однак надмірне накопичення всіх видів боргів може свідчити про проблеми з фінансовою дисципліною або ліквідністю бізнесу.

Для управління цим типом боргу потрібен баланс: надмірно велика дебіторська заборгованість збільшує ризик неповернення коштів, а висока кредиторська заборгованість може свідчити про надмірну залежність від зовнішніх коштів.

Кредиторська заборгованість є важливим елементом фінансової структури бізнесу, і її класифікація має вирішальне значення для ефективного фінансового управління компанією. Розподіл кредиторської заборгованості за різними критеріями допоможе компаніям зрозуміти, як швидко вони повинні погасити свої борги, і визначити, який з них є найважливішим боргом, який забезпечить безперервність їх бізнес-процесів.

Класифікація кредиторської заборгованості дозволяє зрозуміти, які частини боргу вимагають швидкого погашення (короткострокові) і можуть бути розподілені на більш тривалий період (довгострокові). Це дозволяє компанії ефективніше планувати свої грошові потоки та коригувати свою фінансову стратегію. Наприклад, якщо більша частина боргу є короткостроковою, компанія повинна мати достатню ліквідність для погашення або можливість швидко залучити додаткові фінансові ресурси. жовтень.

Класифікація кредиторської заборгованості за типом кредитора (постачальник, банк, держава, співробітник) дозволяє керівництву компанії оцінити рівень залежності від зовнішніх зобов'язань. Наприклад, велика сума заборгованості перед постачальником може вказувати на проблеми з оплатою товарів або послуг, які можуть вплинути на репутацію компанії та її здатність вести подальший бізнес. У таблиці 2.1 зображено класифікацію кредиторської заборгованості.

Класифікація кредиторської заборгованості

Критерій класифікації	Вид кредиторської заборгованості	Опис
За строками погашення	Короткострокова	Заборгованість, яка має бути погашена протягом 12 місяців.
	Довгострокова	Заборгованість зі строком погашення понад 12 місяців.
За видами кредиторів	Постачальники	Заборгованість перед контрагентами за отримані товари чи послуги.
	Банки	Заборгованість за кредитами та позиками.
	Працівники	Заборгованість із виплати заробітної плати, премій тощо.
	Заборгованість із виплати заробітної плати, премій тощо.	Зобов'язання щодо податків, зборів або інших обов'язкових платежів.
За формою розрахунків	Грошова	Передбачає виплату грошових коштів
	Негрошова	Заборгованість, яка може бути погашена товарами, послугами або іншими активами.
За походженням	Операційна	Виникає у процесі основної діяльності (торгівля, виробництво).
	Неопераційна	Виникає у процесі основної діяльності (торгівля, виробництво).

Джерело:[22]

Дебіторська заборгованість є важливим компонентом фінансової діяльності підприємства, оскільки вона відображає зобов'язання контрагента підприємства перед наданими товарами, роботами або послугами. Класифікація

дебіторської заборгованості допомагає компаніям зрозуміти характер і ступінь ризику, пов'язаного з різними видами заборгованості, і допомагає їм більш ефективно управляти своїми фінансами. Таблиця 2.2 демонструє класифікацію дебіторської заборгованості.

Таблиця 2.2

Класифікація дебіторської заборгованості

Критерій класифікації	Вид дебіторської заборгованості	Опис
За строками погашення	Короткострокова	Заборгованість, яку планується погасити протягом 12 місяців.
	Довгострокова	Заборгованість, строк погашення якої перевищує 12 місяців.
За видами дебіторів	Заборгованість покупців та замовників	Виникає внаслідок продажу товарів, робіт або послуг з відстрочкою платежу.
	Заборгованість співробітників	Включає аванси, видані працівникам, або позики.
	Інша дебіторська заборгованість	Заборгованість держави за податковими переплатами, штрафами тощо.
За забезпеченням	Забезпечена	Має гарантії, заставу або інші форми забезпечення виконання зобов'язань.
	Незабезпечена	Не має гарантій або забезпечення, ризик неповернення вищий.
За ймовірністю погашення	Нормальна	Заборгованість, повернення якої не викликає сумнівів.
	Сумнівна	Є ризик часткового або повного неповернення.
	Безнадійна	Заборгованість, повернення якої вже неможливе.

Джерело:[23]

Методи оцінки дебіторської та кредиторської заборгованості ТОВ «Нова Пошта» включають кілька підходів до забезпечення фінансової стабільності та управління ризиками.

Одним з основних методів є аналіз термінів погашення (старіння боргу). Таким чином, компанія може класифікувати дебіторську заборгованість за строками погашення: поточна, прострочена і безнадійна до оплати за певний період (30, 60, 90 днів). Такий підхід дозволяє своєчасно виявити проблему заборгованості і вжити необхідних заходів для усунення проблеми заборгованості або коригування умов договору.

Другий важливий спосіб-зарезервувати його для сумнівних боргів. Щоб мінімізувати ризик непогашеної заборгованості, ТОВ «Нова пошта» може створити резерв на випадок, якщо заборгованість виявиться сумнівною або безнадійною. Це дозволяє компанії зменшити потенційні збитки у разі неплатежів.

Оцінка кредиторської заборгованості за строками погашення також є важливим методом. Це дозволяє вам відстежувати свої зобов'язання перед постачальниками та іншими контрагентами, забезпечувати своєчасне погашення боргів і підтримувати довіру до партнерів.

Нарешті, фінансові коефіцієнти, такі як оборотність дебіторської заборгованості, допомагають оцінити ефективність управління боргом і визначити здатність компанії швидко погашати свої борги.

Ці методи дозволяють ТОВ «Нова пошта» ефективно управляти дебіторською та кредиторською заборгованістю, мінімізувати фінансові ризики та забезпечувати стабільність фінансової діяльності.

2.2. Облік дебіторської заборгованості

Дебіторська заборгованість є важливим елементом фінансової діяльності підприємства, що відображає зобов'язання клієнта перед компанією щодо отриманих товарів або послуг. Будучи лідером в області логістики, ТОВ «Нова пошта» активно займається дебіторською заборгованістю, використовуючи сучасні методи бухгалтерського обліку, управління та аналізу. Дебіторська заборгованість-це сума грошей, яку компанія очікує отримати від свого контрагента, клієнта чи іншої особи в результаті своєї діяльності. Це відбувається в результаті оплати наданих послуг, що є поширеним способом залишатися конкурентоспроможним. У випадку ТОВ «Нова пошта» зазвичай це заборгованість клієнта перед службою доставки, наприклад:

- Доставка товару з відстрочкою платежу на 14 днів становить 50 000 грн.
- Корпоративні клієнти замовляють великі партії з щомісячними платежами.

Дебіторська заборгованість Нової Пошти підрозділяється на поточну (до 12 місяців) і довгострокову (більше 12 місяців). Дебіторська заборгованість виконує кілька важливих функцій які зображено в таблиці 2.3.

Таблиця 2.3

Функції дебіторської заборгованості

Фінансова	Забезпечує гнучкість у розрахунках із клієнтами, сприяючи утриманню конкурентоспроможності підприємства.
Комерційна	Стимулює клієнтів до замовлення послуг, дозволяючи їм отримувати необхідні ресурси в кредит.
Операційна	Дозволяє підприємству регулювати грошові потоки, відстежувати ефективність співпраці з контрагентами та управляти ризиками.

Джерело:[24]

Етап обліку дебіторської заборгованості важливий для компанії, оскільки він допомагає правильно оцінювати фінансові ризики, пов'язані з неоплаченими рахунками, і управляти ними. Детальний облік дебіторської заборгованості дозволяє вам управляти грошовими потоками, виявляти проблеми з платоспроможністю клієнтів і своєчасно вживати необхідних заходів для мінімізації фінансових втрат.

Облік дебіторської заборгованості дозволяє компаніям контролювати, скільки грошей має надходити від їхніх клієнтів і коли. Це допоможе вам керувати грошовими потоками та запобігти недофінансуванню.

Процес бухгалтерського обліку дозволяє класифікувати борги за ступенем ризику, своєчасно виявляти проблемних клієнтів і повертати їх, зменшувати збитки від непогашеної заборгованості за рахунок створення резервів на сумнівну заборгованість.

Якщо борг стає безнадійним, створення резерву сумнівного боргу зменшить ймовірність серйозних фінансових втрат. Це дозволяє враховувати ймовірність збитків у фінансовій звітності, не чекаючи списання остаточного боргу.

Завдяки чіткій стадії бухгалтерського обліку компанія може виявляти та надавати найбільш ефективних та надійних клієнтів, а також тих, хто має високий ризик фінансових втрат.

Завдяки етапу відкритого обліку можна регулярно перевіряти заборгованість, своєчасно виявляти прострочену заборгованість, вносити корективи в разі змін фінансового становища клієнта або зміни умов погашення.

Належний облік дебіторської заборгованості гарантує, що компанія відповідає вимогам бухгалтерського обліку та фінансової звітності, які важливі для оподаткування та аудиту.

Облік дебіторської заборгованості включає кілька важливих етапів, кожен з яких має вирішальне значення для ефективного фінансового управління бізнесом.

Першим етапом бухгалтерського обліку є визнання дебіторської заборгованості, що виникає після того, як компанія пропонує своїм клієнтам продукти або послуги. На цьому етапі ми запишемо боргові зобов'язання клієнта і відобразимо їх в бухгалтерських звітах. Це основна відправна точка для обліку заборгованості.

На наступному етапі компанія оцінює суму і ймовірність отримання платежів від Клієнтів. Це дозволяє визначити, яка частина боргу підлягає погашенню, а яка сумнівна. Така оцінка необхідна для створення резервів для покриття збитків за непогашеною заборгованістю. Це також може допомогти визначити, чи буде певний борг вважатися безнадійним.

Якщо ви не зможете здійснити повну оплату, ми створимо резерв для покриття ймовірності збитків. Це знижує фінансові ризики, пов'язані з непогашеною заборгованістю. Створення резервів є важливим фактором бухгалтерського обліку, оскільки дозволяє компанії враховувати потенційні збитки у фінансовій звітності.

Якщо після всіх зусиль щодо стягнення боргу виявиться, що він не буде повернутий, борг буде списаний як безнадійний. Це означає, що компанія більше не розраховує отримати ці гроші. Списання безнадійних боргів дозволяє компаніям складати фінансову звітність на цю суму, яка більше не є активом.

Ці етапи обліку дебіторської заборгованості допомагають бізнесу підтримувати фінансову стабільність, ефективно управляти ризиками та своєчасно реагувати на проблеми неплатежів. Належний бухгалтерський облік також забезпечує точність фінансової звітності та своєчасне виявлення потенційних проблем із клієнтами.

Етапи обліку дебіторської заборгованості бачимо в таблиці 2.4.

Етапи обліку дебіторської заборгованості

Етап обліку	Операція	Дебет	Кредит	Сума, грн	Примітка
Визнання заборгованості	Надання послуги доставки товару на 20 000 грн	361	703	20 000	Відображення реалізації послуг клієнту
Формування резерву під сумнівні борги	Виявлення заборгованості клієнта, яка ймовірно не буде погашена (5 000 грн)	944	38	5 000	Формування резерву під сумнівну заборгованість
Погашення заборгованості	Отримання від клієнта оплати за послуги (10 000 грн)	311	361	10 000	Погашення дебіторської заборгованості
Списання безнадійної заборгованості	Списання боргу, який неможливо стягнути (1 000 грн)	38	361	1 000	Списання боргу за рахунок створеного резерву

Джерело:[25]

Розглянемо приклад, що ілюструє основні етапи обліку дебіторської заборгованості на підприємствах ТОВ «Нова пошта».

Ситуація:

Корпоративний клієнт замовив у компанії послуги доставки на суму 50 000 грн із відстрочкою оплати на 30 днів. Після закінчення терміну клієнт сплатив лише частину заборгованості – 45 000 грн. Решта 5 000 грн була включена до резерву сумнівних боргів, оскільки існує висока ймовірність, що ця сума не буде погашена.

На момент надання послуги ТОВ «Нова пошта» визнає виручку від продажів у розмірі 50 000 грн, а також відображає дебіторську заборгованість. Бухгалтерський облік: Дт 361 «Розрахунки з покупцями» -50 000 грн, Кт 703 «Дохід від продажу послуг» -50 000 грн.

Після того, як клієнт погасив частину боргу в розмірі 45 000 грн, компанія списує дебіторську заборгованість на цю суму і переводить отримані кошти на свій банківський рахунок. Бухгалтерський облік: Дт 311 «Поточний рахунок» - 45 000 грн, Кт 361 «Розрахунки з покупцями» - 45 000 грн.

Залишок непогашеної заборгованості клієнта (5000 доларів США) включається до резерву сумнівного рахунку для відображення можливих збитків за активами у фінансовій звітності. Бухгалтерський облік: Дт944 «Сумнівні і безнадійні борги» - 5000 грн, Кт38 «Резерв по сумнівних боргах» - 5000 грн.

Цей приклад ілюструє, як ТОВ «Нова пошта» веде облік дебіторської заборгованості, забезпечуючи правильне відображення фінансових результатів. Такий підхід дозволяє компанії контролювати фінансові ризики, підтримувати достовірність бухгалтерської звітності та оперативно реагувати на виникнення сумнівної заборгованості.

2.3. Облік кредиторської заборгованості

Кредиторська заборгованість - це фінансові зобов'язання компанії перед іншими організаціями, державними установами або приватними особами. Це відбувається в результаті отримання товарів, послуг або готових робіт, за які оплата ще не проведена. Такі борги є загальною частиною комерційної діяльності компаній, у тому числі великих, таких як Нова Пошта. Належний облік кредиторської заборгованості необхідний для забезпечення фінансової стабільності, дотримання платіжної дисципліни та мінімізації ризику штрафів.

Перший етап обліку кредиторської заборгованості починається з моменту отримання товарів, робіт або послуг від Постачальника. На цьому етапі компанія реєструє свої зобов'язання перед контрагентом в бухгалтерському обліку.

Наприклад, компанія «Нова Пошта» уклала контракт на поставку нового обладнання для сортування посилок на суму 100 000 грн. Відповідно до умов контракту, оплата повинна бути здійснена протягом 30 днів після отримання обладнання. При передачі обладнання постачальником «Нова пошта» визнає кредиторську заборгованість у розмірі 100 000 грн.

На другому етапі проводиться оцінка кредиторської заборгованості. Це оцінюється за фактичною вартістю отриманих товарів, робіт або послуг. Вартість включає всі компоненти, зазначені в контракті, такі як вартість товарів, послуг і робіт, а також податки, якщо вони включені в суму контракту.

Оцінка боргу дозволяє компанії забезпечити точність своєї фінансової звітності, а також допомагає планувати майбутні витрати на погашення боргу. Наприклад, у випадку Нової пошти це означає точний облік вартості придбаного обладнання та своєчасний розрахунок податків, таких як ПДВ.

На третьому етапі здійснюється погашення кредиторської заборгованості. Це можна зробити кількома способами:

- Оплата готівкою: найпоширеніший спосіб погашення боргу - це переказ грошей на рахунок постачальника.

- Кредит: суму можна відняти, якщо обидві сторони зобов'язані одна одній.

- Інші домовленості: наприклад, надання послуг за борги.

У разі Нової Пошти оплата постачальнику обладнання на суму 100 000 грн здійснюється шляхом переказу грошових коштів з банківського рахунку компанії на рахунок постачальника після закінчення 30-денного прострочення.

ТОВ «Нова пошта» уклала контракт на поставку обладнання на суму 100 000 грн. липень. Доставка була здійснена, але оплата буде здійснена через 30 днів. У таблиці 2.5. зображено бухгалтерський облік кредиторської заборгованості ТОВ «Нова пошта»

Таблиця 2.5

Бухгалтерський облік кредиторської заборгованості «Нова пошта»

Дата	Зміст операції	Дт	Кт	Сума, грн
01.11. 2024	Відображено отримання обладнання від постачальника	152 «Придбання (виготовлення) основних засобів»	631 «Розрахунки з постачальниками»	100 000
10.11. 2024	Нараховано ПДВ на отримане обладнання	641 «Розрахунки за податками»	631 «Розрахунки з постачальниками»	20 000
30.11. 2024	Погашення кредиторської заборгованості перед постачальником	631 «Розрахунки з постачальниками»	311 «Поточний рахунок у банку»	120 000

Джерело:[26]

Облік кредиторської заборгованості включає в себе кілька важливих етапів, кожен з яких відображає конкретні операції у фінансовій діяльності

підприємства. Коли обладнання надходить в експлуатацію, його вартість (без ПДВ) зараховується на рахунок основних засобів (Дт152). У той же час для продавця створюється дебет, який відображається в кредиторській заборгованості (Кт631). Цей запис підтверджує, що компанія придбала активи, але ще не здійснила платежі.

Відповідно до вимог Податкового кодексу компанія стягує ПДВ при отриманні товарів або послуг. Ця сума враховується як платіжне зобов'язання перед бюджетом і відображається в "розрахунку податку" на рахунку 641. Таким чином, бухгалтерський облік гарантує виконання податкових зобов'язань.

В кінці періоду відстрочки платежу ми оплатимо обладнання з нашого банківського рахунку. Ця транзакція реєструється як зменшення кредиторської заборгованості (Дт631) та зменшення грошових коштів на наших рахунках (Кт311). Такі записи підтверджують виконання зобов'язань перед постачальником.

Цей процес важливий для забезпечення фінансової прозорості компанії та дотримання термінів оплати, а також допомагає зміцнити довіру до своїх постачальників. Для таких компаній, як Нова пошта, це дозволяє їм ефективно управляти своїми грошовими потоками та підтримувати стійкість свого бізнесу.

Облік зобов'язань є важливим елементом фінансового управління бізнесом, оскільки він забезпечує ефективне управління зобов'язаннями, планування ресурсів та дотримання фінансової дисципліни.

Перш за все, облік кредиторської заборгованості дозволяє здійснювати фінансове управління. Компанія має можливість відстежувати зобов'язання перед контрагентами, своєчасно здійснювати платежі і уникати затримок. Це допоможе дотримуватися умов контракту і запобігти порушенню фінансової дисципліни. Наприклад, у випадку Нової пошти, яка активно співпрацює з великою кількістю постачальників, управління платежами важливо для забезпечення стабільної роботи.

Другим важливим фактором є планування грошових потоків. Точний облік кредиторської заборгованості дозволяє прогнозувати майбутні витрати та ефективно управляти фінансовими ресурсами. У випадку з Новою Поштою це особливо важливо, оскільки компанія постійно залучає нові ресурси для розширення свого бізнесу та вимагає організації чистого грошового потоку.

Крім того, облік кредиторської заборгованості допоможе уникнути штрафів. Своєчасне виконання зобов'язань перед підрядниками та державними органами знижує ризик додаткових фінансових втрат в результаті жовтня штрафів і штрафів. Це дозволяє компанії не тільки заощадити гроші, але і уникнути репутаційного ризику.

В цілому, належний облік кредиторської заборгованості забезпечує фінансову прозорість, допомагає зміцнити довіру до постачальників і партнерів, а також сприяє стабільному розвитку бізнесу. Для такої великої компанії, як Нова Пошта, це ключ до ефективної роботи, довгострокового зростання та підтримки репутації надійного партнера на неділю.

Облік кредиторської заборгованості є важливим елементом фінансового управління бізнесом, оскільки він контролює виконання зобов'язань і дозволяє оптимально розподіляти фінансові ресурси. Це особливо важливо для таких компаній, як ТОВ «Нова пошта», які ведуть і ведуть значний обсяг бізнесу в конкурентному середовищі. Для кредиторської заборгованості розгляньте основні аспекти вартості бухгалтерського обліку.

Систематичний облік кредиторської заборгованості дозволяє компанії уникнути штрафних санкцій і додаткових витрат, пов'язаних з простроченням платежу. Для цього потрібно зробити наступне:

- Скласти чіткий план оплати рахунків;
- Забезпечити своєчасне виконання зобов'язань перед постачальниками, державними установами та іншими підрядниками.

Наприклад, у випадку з «Новою Поштою» важливо своєчасно оплачувати поставку нового обладнання і транспортних засобів, оскільки це безпосередньо впливає на якість обслуговування клієнтів.

Облік кредиторської заборгованості дозволяє прогнозувати майбутні витрати і забезпечувати стабільність грошового потоку. Це дозволяє компанії:

- Уникати нестачі ліквідності;
- Оптимізувати використання фінансових ресурсів.

Наприклад, якщо ви знаєте, що вам доведеться заплатити постачальнику обладнання через 30 днів, компанія може заздалегідь зарезервувати необхідну суму або знайти фінансування.

Точний облік кредиторської заборгованості сприяє прозорості фінансової звітності. Це важливо для зовнішніх та внутрішніх зацікавлених сторін:

- Аудитор отримає достовірну інформацію для аудиту;
- Інвестори мають можливість оцінити платоспроможність і фінансову стабільність компанії;
- Керівництво компанії може приймати обґрунтовані управлінські рішення.

Дотримання умов контракту і своєчасне погашення зобов'язань допоможуть зміцнити довіру до постачальників і партнерів. Це допоможе такій компанії, як Нова Пошта, зберегти репутацію надійного партнера і отримати вигідні умови співпраці, такі як відстрочка платежів і знижки.

Систематичний облік кредиторської заборгованості дозволяє компанії своєчасно виконувати свої фінансові зобов'язання перед постачальниками, державними установами та іншими підрядниками. Це важливо, щоб уникнути штрафів, штрафів або інших грошових штрафів, які можуть виникнути через прострочені платежі. Крім того, своєчасна виплата боргів підвищить репутацію компанії як надійного партнера, який допоможе підтримувати довгострокові ділові відносини.

Облік кредиторської заборгованості забезпечує надійне відображення поточних фінансових зобов'язань у фінансовій звітності компанії. Прозорість фінансових розрахунків важлива для всіх зацікавлених сторін, включаючи інвесторів, аудиторів, кредиторів та директорів. Це сприяє правильному аналізу

фінансового стану компанії, а також допомагає уникнути плутанини і суперечливих даних у звітності.

Ефективний облік кредиторської заборгованості дозволяє компанії розумно планувати витрати та уникати грошових розривів. Це особливо вірно для компаній з великою кількістю фінансових операцій. Наприклад, у випадку з Новою Поштою своєчасний моніторинг і планування погашення заборгованості перед постачальниками допоможуть зберегти стабільність фінансових потоків і безперебійну роботу логістичного процесу.

Правильний облік і своєчасне виконання зобов'язань сприяють формуванню довірчих відносин з партнерами. Це дозволяє компанії отримати більш вигідні умови співпраці, зокрема знижки, розширені умови оплати або інші фінансові переваги. Авторитет компанії як партнера зміцнює її позиції на неділю і сприяє довгостроковому успіху.

Належний облік дозволяє своєчасно виявляти потенційні проблеми, пов'язані з накопиченням заборгованості, і запобігати їм. Це дозволяє мінімізувати фінансові втрати, уникнути кризових ситуацій і забезпечити стійкість свого бізнесу навіть в складних економічних умовах.

Облік кредиторської заборгованості є одним з найбільш важливих інструментів забезпечення стабільності бізнесу. І це допоможе підтримувати порядок фінансових операцій, забезпечити точність планування руху грошових коштів і уникнути непотрібних фінансових витрат. Для таких компаній, як Нова Пошта, облік заборгованості допомагає досягти високого рівня фінансової дисципліни, підтримувати довіру партнерів і стабільно розвиватися на конкурентній основі.

2.4. Удосконалення організації та методики обліку дебіторської та кредиторської заборгованості

Автоматизація процесів бухгалтерського обліку в області управління дебіторською та кредиторською заборгованістю є важливим інструментом оптимізації роботи підприємства. Використання спеціалізованого програмного забезпечення може значно підвищити точність, швидкість та прозорість бухгалтерського обліку. На поточному етапі розвитку бізнесу це стало невід'ємною частиною успішного фінансового управління.

Автоматизація процесів бухгалтерського обліку є важливим кроком для сучасних компаній, які прагнуть оптимізувати фінансові операції та зменшити ризики, пов'язані з людськими факторами. Це рішення дозволяє компаніям значно підвищити ефективність бухгалтерського обліку, особливо у великих фінансових операціях.

Спеціальне програмне забезпечення дозволяє мінімізувати помилки, які зазвичай виникають в результаті ручного введення даних. Автоматизована система забезпечує точність розрахунків, уніфікацію бухгалтерських операцій і перевірку введених даних в режимі реального часу. Для компаній, що займаються великими обсягами фінансових операцій, таких як Нова пошта, це знижує ризики, пов'язані з неточностями у фінансовій звітності та розрахунках.

Щоб значно прискорити обробку фінансових даних, ви можете використовувати автоматизацію. Автоматизовані системи виконують операції всього за кілька секунд, а не вводять інформацію вручну. Це особливо важливо для підготовки фінансових звітів, аналізу заборгованості або інших бухгалтерських документів. Це дозволяє компаніям приділяти більше уваги стратегічним завданням, а не повсякденним завданням.

Автоматизована система забезпечує швидкий доступ до останніх даних про заборгованість. Керівництво компанії може отримувати інформацію в режимі реального часу про прострочені платежі, резерви на сумнівні рахунки або залишки окремих контрагентів. Це допомагає уникнути фінансових ризиків і своєчасно приймати управлінські рішення.

Завдяки автоматизації компанія може зменшити витрати на ручну працю, що зменшує загальні адміністративні витрати. Оптимізація бухгалтерського обліку дозволяє компанії зосередитися на інших важливих аспектах бізнесу, таких як розробка нових продуктів і послуг. Це особливо вірно для компаній з великими обсягами фінансових операцій, які хочуть підвищити ефективність без додаткових витрат адміністративного персоналу.

У Новій Пошті використовується сучасна автоматизована система обліку дебіторської та кредиторської заборгованості. Усі операції з клієнтами та постачальниками автоматично враховуються, що дозволяє швидко створювати звіти, аналізувати платежі та відстежувати стан грошових потоків. Це мінімізує ризик прострочення платежу та покращує управління фінансовими ресурсами.

Автоматизація процесів бухгалтерського обліку-стратегічно важливий крок для сучасних компаній. Він дозволяє не тільки забезпечити точність і швидкість виконання робіт, а й ефективно контролювати фінансові потоки, оптимізувати роботу персоналу і підвищити конкурентоспроможність компанії на неділю. Для таких компаній, як Нова Пошта, Автоматизація є важливим фактором стабільного розвитку та вдосконалення бізнес-процесів.

Регулярний моніторинг стану заборгованості є важливим інструментом для забезпечення фінансової стабільності та ефективного управління бухгалтерськими процесами. Наприклад, щотижневі або щомісячні розгортання дозволяють компаніям своєчасно виявляти проблемні області і швидко реагувати на потенційні ризики.

Систематичний аналіз фінансових даних дозволяє виявити клієнтів або контрагентів, які своєчасно не виконали свої фінансові зобов'язання. Це допоможе вам уникнути значних фінансових втрат через своєчасне реагування. Наприклад, якщо у контрагента є хронічні затримки платежів, ми можемо почати переговори про реструктуризацію боргу або вибрати інші способи врегулювання ситуації.

Відстеження заборгованості в режимі реального часу дозволяє компанії отримувати актуальну інформацію про стан фінансових операцій. Це особливо

важливо для великих компаній, які щомісяця виконують велику кількість операцій. Постійний моніторинг допоможе уникнути непередбачених фінансових труднощів, пов'язаних з простроченням платежу, і забезпечити виконання зобов'язань перед партнером.

Знання фактичного стану дебіторської та кредиторської заборгованості дозволяє точно прогнозувати майбутні надходження та витрати коштів. Це допоможе оптимізувати управління фінансовими ресурсами та створити інвестиційні можливості для розвитку. Наприклад, така компанія, як «Нова пошта», яка щодня проводить велику кількість транзакцій, може заздалегідь спланувати покриття боргів, що позитивно позначиться на фінансовій стабільності.

Регулярний аналіз дозволяє швидко виявляти прострочені платежі та інші відхилення у фінансовому процесі. Це дозволяє уникнути штрафів і втрати ліквідності, а також захистити репутацію компанії. Наприклад, швидке реагування на прострочені платежі клієнтів допоможе мінімізувати вплив на загальний стан фінансів компанії.

Постійний моніторинг не тільки допомагає виявляти проблемних клієнтів, але й допомагає підтримувати ефективну співпрацю з надійними партнерами. Заздалегідь повідомляючи підрядника про затримки та інші фінансові труднощі, ви можете зміцнити довіру та зберегти свою репутацію надійного партнера. Це підвищує рівень лояльності партнерів і забезпечує стабільність співпраці.

Регулярний моніторинг стану боргу є важливим елементом фінансового управління бізнесом. Це дозволяє своєчасно реагувати на фінансові зміни, знижувати ризики, планувати грошові потоки і покращувати відносини з партнерами. Таким чином, системний підхід до аналізу заборгованості сприяє підвищенню ефективності управління та гарантує фінансову стабільність бізнесу.

Регулярне відстеження боргу має вирішальне значення для нової пошти, яка щодня обробляє тисячі фінансових операцій. Наприклад, щомісячний аналіз

дебіторської заборгованості може виявити клієнтів, які регулярно порушують терміни оплати. У таких випадках ми можемо запропонувати реструктуризацію боргу або вимагати передоплату, щоб уникнути подальшого ризику.

Навчання персоналу є важливим фактором підтримки конкурентоспроможності компанії, особливо у сфері фінансового обліку та управління боргом. Сучасний бізнес швидко змінюється, тому бухгалтери та фінансисти повинні постійно оновлювати свої знання та навички, щоб забезпечити ефективне фінансове управління компанією.

Організація тренінгів та семінарів дозволяє працівникам оновлювати свої знання про сучасні стандарти бухгалтерського обліку, включаючи міжнародні стандарти (МСФЗ, GAAP) та місцеві закони. Це дозволяє персоналу адаптуватися до змін нормативно-правової бази та гарантує, що процес бухгалтерського обліку відповідає вимогам сучасної неділі.

Сучасні бухгалтерські системи, такі як SAP, 1C, Microsoft Dynamics та інші ERP-рішення, автоматизують бухгалтерський облік та управління боргом. Працівники, які володіють цими інструментами, можуть значно прискорити обробку фінансової інформації, зменшити навантаження на бухгалтерію та мінімізувати ризик помилок.

Курси фінансового аналізу допомагають співробітникам виявляти проблемні області, прогнозувати ризики і розробляти стратегії їх мінімізації. Наприклад, співробітники можуть оцінити платоспроможність клієнтів або проаналізувати термін погашення боргів, що дозволяє оптимізувати грошовий потік.

Ефективне спілкування є важливим фактором успішного вирішення проблем з контрагентами. Навчання навичкам ведення переговорів допомагає персоналу уникати суперечок, налагоджувати партнерські відносини і знаходити компромісні рішення в разі простроченої заборгованості. У таблиці 2.6. зображено переваги організації навчання.

Переваги організації навчання

Ефективність процесу бухгалтерського обліку	Навчений персонал знижує ризик помилок у фінансовій звітності та забезпечує надійність та актуальність даних про заборгованість.
Підвищена мотивація співробітників	Співробітники, які мають можливість вдосконалити свої професійні навички, виявляють інтерес та проявляють ініціативу під час виконання своїх обов'язків.
Конкурентоспроможність компанії	Компанії, які інвестують у розвиток співробітників, отримують вигоду від готовності адаптуватися до змін і швидко реагувати на неділю.

Джерело:[27]

Навчання персоналу є ключовим фактором забезпечення успіху компанії, особливо в складних і динамічних галузях, таких як бухгалтерський облік і фінансовий менеджмент.

Оптимізація документообігу за рахунок впровадження електронних систем є важливим кроком на шляху підвищення ефективності фінансового управління та взаємодії з контрагентами. Це рішення забезпечує значну економію часу, ресурсів і точності обробки документів.

Електронний документообіг дозволяє швидко обмінюватися інформацією декомунізації між відділами компанії та підрядниками. Це зводить до мінімуму затримки, пов'язані з відправкою паперових документів.

На цифрових платформах більшість процесів автоматизовано, що знижує ризик людських помилок при заповненні і обробці документів.

Електронний документообіг підвищує ефективність компанії, знижує витрати, прискорює обробку документів і забезпечує прозорість. Для великих

компаній, таких як Нова пошта, це важливий інструмент розвитку та конкурентоспроможності. Ми повинні знати і про недоліки, які можуть вплинути на ефективність і результати процесу.

Ресурси, необхідні для проведення тренінгу (оплата праці інструкторів, закупівля навчальних матеріалів, оренда приміщень і т.д.); це може бути важливо. Витрати на впровадження онлайн-курсів і навчальних платформ також вимагають фінансових вкладень.

Співробітники можуть проявляти байдужість або недооцінювати цінність навчання, особливо якщо результати не очевидні. Неправильно підібрані або погано розроблені програми навчання можуть не мати ефекту. Універсальний підхід не завжди відповідає потребам конкретного співробітника або організації.

Немає гарантії, що отримані знання будуть використані в роботі.

Впровадження дистанційного та онлайн-навчання вимагає наявності відповідних технічних засобів та інфраструктури, а також базових навичок використання технологій.

У співробітників, які не володіють технічними навичками, виникають труднощі. На рис. 1.1 зображено коротко про мої пропозиції.

Рис. 2.1. [28]

Висновки до розділу 2

Проведене дослідження теоретичні засади організації та методики обліку і аудиту дебіторської та кредиторської заборгованості дозволило зробити наступні висновки:

1. Дебіторська заборгованість є важливим компонентом фінансової діяльності підприємства, оскільки вона показує зобов'язання контрагента перед поставленими товарами, виконаними роботами або наданими послугами. Його систематизація дозволяє оцінити важливі характеристики боргу: термін погашення, причини його виникнення і рівень пов'язаних з цим ризиків. Це допомагає оптимізувати фінансові потоки, знизити ризики і розробити ефективні заходи з управління боргом. Оцінка кредиторської заборгованості за строками погашення також є важливим методом.

2. Облік дебіторської заборгованості складається з декількох основних етапів. Дебет визнається спочатку після надання товарів або послуг, коли заборгованість клієнта відображається у фінансовій звітності. Потім проводиться оцінка боргу, щоб визначити ймовірність отримання платежу та виділити суму, яка може залишитися непогашеною. На цьому етапі створюються резерви для покриття можливих збитків та мінімізації фінансового ризику. Якщо борг виявиться безповоротним, він буде списаний як безнадійний кредит, що може точно відобразити фінансове становище компанії. Ефективний облік кредиторської заборгованості дозволяє компанії розумно планувати витрати та уникати грошових розривів.

3. Для ефективного фінансового управління бізнесом важливо покращити бухгалтерський облік дебіторської та кредиторської заборгованості. Це дозволяє своєчасно оцінювати ризики, покращувати грошовий потік і забезпечувати фінансову стабільність. Впровадження сучасних методів бухгалтерського обліку, таких як Автоматизація та регулярний моніторинг, може допомогти зменшити ймовірність помилок та підвищити точність фінансової звітності.

РОЗДІЛ 3

ОРГАНІЗАЦІЯ ТА МЕТОДИКА АУДИТУ ДЕБІТОРСЬКОЇ ТА КРЕДИТОРСЬКОЇ ЗАБОРГОВАНОСТІ

3.1. Мета, джерела та завдання аудиту дебіторської та кредиторської заборгованості

Аудит дебіторської заборгованості виконує кілька важливих функцій, спрямованих на підвищення фінансової стійкості компанії. Його основне завдання - забезпечити точне відображення зобов'язань у бухгалтерському обліку. Для цього проводять ретельний аналіз первинних документів, таких як рахунки та рахунки-фактури, і перевірку відповідності даних бухгалтерського обліку фактичним розрахункам з контрагентом.

Особливу увагу приділяють виявленню потенційних ризиків. Це включає в себе оцінку ймовірності невиконання зобов'язань, перевірку платоспроможності клієнта і виявлення сум, які можуть бути класифіковані як безнадійна заборгованість. Для управління цими ризиками аудиторі створюють резерви для мінімізації можливих фінансових втрат.

Вони також оцінюють, чи відповідають процедури управління заборгованістю чинному законодавству та стандартам бухгалтерського обліку. Це забезпечує прозорість і точність бухгалтерських процедур, що важливо для репутації компанії.

Наприкінці аудиту надаються рекомендації щодо оптимізації управління заборгованістю. Вони включають у себе впровадження нових систем внутрішнього контролю, вдосконалення кредитної політики та автоматизацію облікових процесів. Такі заходи знижують ризики, покращують фінансове управління і сприяють підвищенню ефективності роботи компанії. Аудит базується на аналізі наступних джерел інформації, що показано таблиці 3.1.

Джерела аудиту дебіторської заборгованості

Джерело	Опис
Первинна документація	Накладні, акти виконаних робіт, договори з контрагентами, рахунки-фактури, платіжні документи.
Фінансова звітність	Баланс, звіт про фінансові результати, примітки до звітності.
Акти інвентаризації	Документи, що підтверджують фактичний стан розрахунків із дебіторами.
Внутрішні нормативні акти	Політики та регламенти компанії щодо управління дебіторською заборгованістю, резервування та списання боргів.
Інформація з ERP-систем	Дані автоматизованих систем обліку щодо стану дебіторської заборгованості.

Джерело:[27]

Аудиторське завдання - важлива частина процесу аудиту, оскільки воно визначає напрям і обсяг перевірки, що проводиться для забезпечення точності та достовірності фінансової звітності. Кожен аудит спрямований на виявлення можливих порушень або помилок в обліку дебіторської заборгованості, які можуть вплинути на результати діяльності компанії.

Наприклад, перевірка законності дебіторської заборгованості допомагає переконатися в тому, що операції з постачальниками відповідають вимогам законодавства та внутрішньої політики. Звірка стану розрахунків допомагає перевірити відповідність між даними бухгалтерського обліку та фактичною ситуацією із заборгованістю. Оцінка резервів за сумнівними боргами дає змогу компаніям підготуватися до можливих фінансових втрат і підвищити свою фінансову стійкість.

Аудиторська робота також включає в себе тестування ефективності внутрішнього контролю. Це дає змогу встановити, наскільки надійно організовано процес управління дебіторською заборгованістю і чи є можливості для його вдосконалення. У результаті такої роботи не тільки складається достовірна фінансова звітність, а й надаються рекомендації щодо мінімізації ризиків і підвищення ефективності управління фінансами компанії.

Таблиця 3.2. з завданнями аудиту дебіторської заборгованості, доповнена коротким поясненням кожного з них:

Таблиця 3.2

Завдання аудиту дебіторської заборгованості

№	Завдання	Опис
1	Перевірка законності виникнення заборгованості	Оцінка відповідності операцій із контрагентами вимогам договорів і законодавства, перевірка правильності оформлення угод.
2	Аналіз стану розрахунків	Звірка облікових даних із фактичними залишками, що підтверджені контрагентами. Перевірка точності відображення заборгованості у фінансовій звітності.
3	Оцінка резервів на сумнівні борги	Перевірка правильності створення резервів для покриття ризиків неповернення заборгованості, оцінка рівня резервування.
4	Перевірка безнадійних боргів	Аналіз дебіторської заборгованості, яку неможливо стягнути, та її вплив на фінансові результати. Визначення можливості списання таких боргів.
5	Оцінка внутрішнього контролю	Перевірка ефективності внутрішніх процедур управління дебіторською заборгованістю, зокрема контролю за строками погашення боргів.
6	Формування рекомендацій	Розробка пропозицій щодо покращення обліку дебіторської заборгованості та зниження ризиків, пов'язаних з її непогашенням.

Джерело:[28]

Мета аудиту кредиторської заборгованості - перевірити достовірність і точність відображення в бухгалтерському обліку зобов'язань компанії перед

постачальниками та іншими контрагентами. Аудит допомагає переконатися в тому, що операції відповідають чинному законодавству, виявити потенційні ризики та порушення, а також виробити рекомендації щодо вдосконалення управління заборгованістю. Джерела аудиту кредиторської заборгованості зображено в таблиці 3.3.

Таблиця 3.3

Джерела аудиту кредиторської заборгованості

Джерело	Опис
Первинна документація	Договори з постачальниками, рахунки-фактури, накладні, акти виконаних робіт, платіжні документи.
Фінансова звітність	Баланс компанії, звіт про фінансові результати, примітки до звітності, що відображають зобов'язання перед кредиторами.
Акти інвентаризації	Документи, що підтверджують фактичні зобов'язання перед контрагентами та перевірку реальних залишків заборгованості на певну дату.
Внутрішні нормативні акти	Політики компанії щодо управління кредиторською заборгованістю, планування і контролю за виконанням зобов'язань.
Інформація з ERP-систем	Дані автоматизованих облікових систем, що використовуються для обліку і управління кредиторською заборгованістю (наприклад, статуси рахунків, терміни оплати).

Джерело:[29]

Завдання аудиту кредиторської заборгованості полягають у перевірці правильності та законності зобов'язань компанії перед постачальниками та іншими контрагентами. Це включає перевірку законності виникнення заборгованості, звірку облікових даних із фактичними залишками, оцінку резервів на сумнівні борги, перевірку безнадійних боргів, оцінку ефективності

внутрішнього контролю та розробку рекомендацій для покращення управлінських процесів.

Завдання аудиту кредиторської заборгованості відрізняються від цілей аудиту дебіторської заборгованості. Це пов'язано з тим, що ці дві категорії зобов'язань різні за своєю природою і потребують окремих аналітичних підходів.

По-перше, при аудиті кредиторської заборгованості основна увага приділяється перевірці обґрунтованості зобов'язань компанії перед постачальниками та іншими контрагентами. Важливо оцінити, чи правильно відображено всі зобов'язання за угодами і чи дотримано положень договорів і законодавства. Аудит дебіторської заборгованості, з іншого боку, зосереджений на перевірці сум, що належать від покупців, і ймовірності їх погашення.

По-друге, у процесі аудиту кредиторської заборгованості важливо звернути увагу на строки погашення кредиторської заборгованості. Аудитори перевіряють, чи виплачуються борги в строк відповідно до умов договору з постачальником і чи не нараховуються штрафи або пені за прострочення. Щодо дебіторської заборгованості, то аудитори аналізують передбачувані строки, у які покупці мають сплатити свої борги, та оцінюють ризики, пов'язані з можливістю несвоєчасної оплати.

Що стосується резервів, то за кредиторською заборгованістю резерви не створюються, оскільки вона підлягає погашенню. Однак важливо зазначити, що штрафи та пені, які можуть виникнути внаслідок прострочення платежів, визначаються. Щодо дебіторської заборгованості, навпаки, аудитори створюють резерв за сумнівними боргами, оскільки не всі клієнти здатні погасити свої борги в строк. Остання відмінність полягає в оцінці системи внутрішнього контролю.

3.2. Організація аудиту дебіторської та кредиторської заборгованості

Проведення аудиту дебіторської заборгованості - важливий крок у забезпеченні достовірності фінансової звітності та управлінні зобов'язаннями компанії. Аудит містить кілька ключових етапів, кожен з яких сприяє детальному аналізу та перевірці дебіторської заборгованості. На рис. 3.1 наведено етапи дебіторської заборгованості.

Рис 3.1. [30]

Етапи аудиту дебіторської заборгованості можна звести до послідовних кроків щодо забезпечення точності та достовірності бухгалтерських даних. По-

перше, при підготовці до аудиту вивчаються внутрішні політики та первинні документи для оцінки законності виникнення заборгованості. Далі перевіряється законність операцій з контрагентами та звірка даних бухгалтерського обліку з фактичними залишками, щоб визначити правильність відображення заборгованості в бухгалтерському обліку.

Наступний крок - оцінка резервів за сумнівними боргами та перевірка їх адекватного формування для покриття можливих збитків. Також важливо виявити безнадійні борги та визначити їхній вплив на фінансову звітність компанії.

Аналіз внутрішнього контролю дає змогу оцінити ефективність контрольних процедур щодо дебіторської заборгованості, включно з управлінням строками погашення. Заключним етапом є розробка рекомендацій щодо вдосконалення обліку та управління дебіторською заборгованістю з метою зниження ризиків і підвищення ефективності.

Проведення аудиту кредиторської заборгованості - важливий процес перевірки фінансової стійкості компанії та ефективного управління її зобов'язаннями перед постачальниками, кредиторами та іншими контрагентами. Аудит кредиторської заборгованості дає змогу виявити слабкі місця в системі обліку зобов'язань, оцінити можливі фінансові ризики та розробити стратегії їх мінімізації. Етапи організації аудиту:

- перевірка законності виникнення заборгованості;
- аналіз стану розрахунків;
- оцінка резервів для покриття сумнівних боргів;
- перевірка безнадійних боргів;
- оцінка внутрішнього контролю;
- формування рекомендацій.

У таблиці 3.4. зображено етапи аудиту кредиторської заборгованості.

Етапи аудиту кредиторської заборгованості

№	Завдання	Опис
1	Перевірка законності виникнення заборгованості	Оцінка відповідності операцій з контрагентами умовам договорів і вимогам законодавства. Перевірка правильності оформлення угод.
2	Аналіз стану розрахунків	Звірка облікових даних з фактичними залишками, підтвердженими контрагентами. Перевірка коректності відображення заборгованості в балансі.
3	Оцінка резервів для покриття сумнівних боргів	Перевірка правильності створення резервів для покриття ризиків непогашення боргів. Оцінка рівня резервування.
4	Перевірка безнадійних боргів	Аналіз заборгованості, яку неможливо погасити, і оцінка її впливу на фінансові результати. Визначення підстав для списання боргів.
5	Оцінка внутрішнього контролю	Перевірка ефективності системи управління кредиторською заборгованістю, моніторинг строків погашення і контролю за дотриманням кредитних лімітів.
6	Формування рекомендацій	Розробка пропозицій щодо покращення обліку та зниження ризиків, пов'язаних з кредиторською заборгованістю. Рекомендації щодо покращення внутрішнього контролю.

Джерело:[31]

Ці етапи допомагають аудиторам ретельно оцінити всі аспекти кредиторської заборгованості компанії, знизити ризики, пов'язані з

неплатежами, і поліпшити управлінські рішення для ефективного управління фінансами.

Аудит дебіторської та кредиторської заборгованості - важливий крок у забезпеченні прозорості та стабільності фінансів компанії. Цей процес не тільки забезпечує точність фінансової звітності, а й мінімізує ризики, пов'язані з бухгалтерськими помилками і неправильним веденням розрахунків з постачальниками.

Важливо зазначити, що процес аудиту має бути інтегрований з іншими аспектами фінансового аудиту. Наприклад, аудит доходів і витрат тісно пов'язаний з аналізом зобов'язань. Це пов'язано з тим, що ці показники безпосередньо впливають на фінансові результати діяльності компанії. У результаті комплексний підхід дає змогу оцінити фінансову стійкість компанії, а також потенційний ризик неплатежів.

Особливу увагу слід приділити ризикам, які можуть виникнути внаслідок неефективного управління дебіторською та кредиторською заборгованістю. Такі ризики можуть бути як внутрішніми, наприклад, недотримання строків оплати, так і зовнішніми, наприклад, економічні чинники або зміни в законодавстві.

Сьогодні бухгалтерський облік дедалі більше автоматизується за допомогою ERP-систем, що може значно спростити процес аудиту; ERP-системи надають точні дані в режимі реального часу, знижуючи вірогідність помилок і даючи змогу швидше вживати заходів у разі виникнення проблем.

Інвентаризація дебіторської та кредиторської заборгованості однаково важлива. Звірка даних бухгалтерського обліку з фактичними залишками - необхідний крок у виявленні розбіжностей і неточностей у бухгалтерських записах і забезпеченні того, щоб фінансові документи відображали справжній стан справ.

Таким чином, організація аудиту дебіторської та кредиторської заборгованості є необхідною складовою підтримання фінансової стійкості

компанії, що сприяє зниженню ризиків і підвищенню ефективності її фінансової діяльності.

Щоб зрозуміти всі аспекти аудиту дебіторської та кредиторської заборгованості, варто розглянути як практичну, так і стратегічну цінність цього процесу. Наприклад, у сучасних умовах нестабільної економічної ситуації аудиторські перевірки мають бути спрямовані не лише на виявлення фактів шахрайства та недоліків у бухгалтерському обліку, а й на розроблення рекомендацій, які допоможуть компаніям стати більш фінансово стійкими.

Особливу увагу слід приділити використанню сучасних технологій, таких як автоматизовані системи контролю, які значно спрощують контроль і оцінку дебіторської та кредиторської заборгованості. Також важливо враховувати юридичні аспекти, наприклад, правильне оформлення документів для списання безнадійних боргів і розгляду претензій.

Важливим аспектом є підхід до управління заборгованістю в умовах кризи, який передбачає створення великих резервів на покриття можливих збитків і перегляд умов співпраці з постачальниками. Такі аудити не тільки виявляють проблеми, а й дають змогу зосередитися на їх запобіганні.

Із цього випливає, що аудит заборгованості - це не просто формальна перевірка. Це інструмент для забезпечення стабільності, прозорості та довіри до компанії, а також для більш ефективного управління її фінансовими потоками.

3.3. Удосконалення організації та методики аудиту дебіторської та кредиторської заборгованості

Інтеграція ризик-орієнтованого підходу в аудит є важливим кроком у сучасній практиці підтвердження достовірності фінансових операцій, особливо в складних фінансових умовах. Основна ідея цього підходу полягає в тому, щоб зосередити зусилля аудитора на тих сферах, які мають найбільший вплив на найвищий рівень ризику або фінансове становище компанії.

Однією з ключових цілей ризик-орієнтованого підходу є виявлення аспектів, що становлять найбільшу загрозу для достовірності фінансової

звітності. Наприклад, якщо компанія має великий обсяг дебіторської заборгованості, яка не погашалася протягом тривалого часу, або працює з контрагентом, який може виявитися неплатоспроможним, ці аспекти будуть пріоритетними для аналізу.

Такий підхід економить час і ресурси аудиторів, оскільки дозволяє їм зосередитися саме на тих елементах, які мають найбільший вплив на реальні фінансові показники. Аудитор не витрачає однакові зусилля на всі об'єкти, а аналізує дані в пріоритетному порядку, що визначається рівнем ризику.

Підхід до аудиту, заснований на оцінці ризиків, передбачає зосередження уваги на найбільш вразливих сферах, які можуть мати значний вплив на фінансове становище компанії. Перш за все, це стосується аналізу великих залишків заборгованості. Якщо у підприємства є велика дебіторська заборгованість, бухгалтерські помилки або неточності можуть призвести до серйозних наслідків. Аудитор перевіряє відповідні документи, зокрема контракти, рахунки-фактури та платіжні документи, щоб переконатися в точності та достовірності таких балансів.

Особлива увага приділяється перевірці контрагентів з високим ступенем ризику. Наприклад, партнер, який регулярно затримує платежі, має нестабільне фінансове становище або має суперечливу ситуацію. У таких випадках аудитори оцінюють не тільки заборгованість, а й загальне фінансове становище цих контрагентів, можливі ризики та їх вплив на нашу діяльність. Це допомагає запобігти втратам і підготуватися до потенційних проблем.

Ще один акцент робиться на оцінці резервів для покриття сумнівних боргів. Резерв допомагає знизити фінансові ризики, пов'язані з неповерненням заборгованості, але його розмір повинен відповідати реальним потребам і ризикам. Аудитор аналізує правильність розрахунку таких резервів, а також відповідність нормативним документам і стандартам бухгалтерського обліку. Це дозволяє зберігати фінансову стабільність навіть у ситуації банкрутства окремих контрагентів.

Таким чином, підхід, заснований на оцінці ризиків, забезпечує зосередження ресурсів на найбільш важливих аспектах аудиту, сприяючи підвищенню якості перевірки та мінімізації потенційних ризиків.

Для забезпечення ефективного управління дебіторською та кредиторською заборгованістю необхідно розробити чіткі внутрішні процедури, які ляжуть в основу організації аудиторських перевірок. Перш за все, це створення докладних нормативних актів, що визначають порядок створення резервів за сумнівними боргами. Наприклад, в нормативних актах повинні бути чітко прописані критерії, за якими борги вважаються сумнівними, і визначена методологія розрахунку резервів. Це мінімізує ризик фінансових втрат і забезпечує дотримання стандартів бухгалтерського обліку.

Ще одним важливим аспектом є встановлення термінів інвентаризації боргів. Регулярні перевірки фактичного стану дебіторської та кредиторської заборгованості дозволяють своєчасно виявляти помилки і невідповідності з боку контрагентів. Наприклад, чіткий графік інвентаризації може допомогти уникнути накопичення проблем, пов'язаних з простроченими платежами, і забезпечити прозорість взаєморозрахунків.

Він також повинен забезпечити механізм списання безнадійних кредитів. Інструкція містить інформацію про те, які документи необхідно зібрати, щоб довести, що борг дійсно безнадійний (наприклад, рішення суду або банкрутство іншої сторони), що дозволяє уникнути нестижовок при перевірці і підвищити прозорість ведення бухгалтерського обліку.

Розробка таких процедур сприяє стандартизації процесу аудиту, знижує вплив людського фактора і забезпечує ефективність перевірки. Це дозволяє компанії більш впевнено управляти своїми фінансами і підтримувати стабільність своєї діяльності.

Аналіз динаміки заборгованості є важливим компонентом ефективного фінансового управління підприємством. Використовуючи аналітичні методи, ви можете виявити закономірності та повторювані проблеми, пов'язані з розрахунками. Наприклад, аналіз динаміки оплати рахунків - фактур може

вказувати на тенденцію до затримки платежів у певних контрагентів. Це дозволяє виявляти партнерів, які можуть становити ризики для фінансової стабільності підприємства, і своєчасно вживати заходів щодо зниження цих ризиків.

Ще одним важливим аспектом є аналіз частки безнадійних кредитів у загальній дебіторській заборгованості. Якщо ця частка збільшується, це може свідчити про неефективність управління кредитною політикою компанії або відсутність процедур перевірки платоспроможності контрагента. Грунтуючись на таких даних, можна скорегувати кредитну політику, посилити контроль за укладенням договорів, оптимізувати процес інвентаризації заборгованості.

Крім того, аналіз тенденцій допомагає виявити сезонні або галузеві фактори, що впливають на платоспроможність клієнтів. Наприклад, деякі галузі промисловості можуть зіткнутися з труднощами при розрахунках під час рецесії, що слід враховувати при розробці умов співпраці.

Використання аналітичних методів також сприяє розробці превентивних заходів. Наприклад, Автоматизація моніторингу прострочених платежів може допомогти Вам швидко вжити заходів щодо зниження ризику, а створення резерву за сумнівними рахунками мінімізує потенційні збитки. Пропозиції для удосконалення організації аудиту зображено в таблиці 3.5.

Таблиця 3.5.

Пропозиції для удосконалення організації

№	Пропозиція	Опис
1	Інтеграція ризик-орієнтованого підходу	Зосередження уваги на найбільш ризикованих аспектах, таких як значні суми заборгованостей чи проблемні контрагенти, щоб ефективніше розподіляти ресурси аудитора.
2	Розробка чітких внутрішніх процедур	Створення регламентів для управління заборгованостями, які включають строки інвентаризації, механізми створення резервів та списання боргів.

3	Аналіз тенденцій у заборгованостях	Використання аналітики для виявлення проблем, як-от затримки платежів або зростання безнадійних боргів, щоб впроваджувати превентивні заходи.
---	------------------------------------	---

Джерело:[32]

Аудит дебіторської та кредиторської заборгованості є важливим процесом для забезпечення фінансової стабільності підприємства. Одним із цікавих фактів є те, що дебіторська заборгованість безпосередньо впливає на ліквідність компанії. Велика кількість виявлених боргів може істотно обмежити оборот коштів, необхідних для нормального функціонування бізнесу. З цієї причини аудитори приділяють особливу увагу перевірці дебіторської заборгованості та створенню резервів для покриття можливих фінансових втрат від безнадійних боргів. Важливою частиною процесу аудиту також є оцінка точності обліку заборгованості. Це пов'язано з тим, що дана помилка може мати серйозні наслідки для фінансової звітності компанії.

Сучасні технології допомагають зробити аудит більш ефективним. Автоматизована система обліку дозволяє швидко отримувати точну інформацію про стан заборгованості і знизити ризик виникнення помилок. Водночас внутрішній контроль є важливим інструментом запобігання зловживанням та спотворення інформації про заборгованість у фінансовій звітності. Всі ці аспекти важливі для забезпечення фінансової прозорості та стабільності компанії.

Цікаво, що кредитна стратегія компанії може відобразитися на рівні кредиторської заборгованості. Компанії, які активно використовують відстрочку платежів або кредитні лінії, можуть мати значні зобов'язання перед кредиторами, які вказують на стратегію, але якщо борг не буде погашений вчасно, вони можуть виявитися не в змозі це зробити.

При проведенні аудиту дебіторської та кредиторської заборгованості важливо уникати деяких поширених помилок. По-перше, правильно оцініть ризик банкрутства контрагента, оскільки передчасне виявлення проблем з

платоспроможністю може призвести до фінансових втрат. Крім того, важливо стежити за тим, щоб всі угоди відповідали закону та умовам договору, оскільки порушення правових норм можуть призвести до штрафів і судових позовів.

Також необхідно ретельно визначати розмір резерву по сумнівних боргах, щоб уникнути спотворень у фінансовій звітності. Якщо резерви створюються неправильно, це може вплинути на стратегічні рішення. Також важливо мати чіткі процедури внутрішнього контролю за управлінням боргом для запобігання шахрайських операцій і помилок в бухгалтерському обліку.

Своєчасний аналіз тенденцій заборгованості дозволяє виявити такі проблеми, як несвоєчасні платежі і збільшення безнадійних боргів, а також розробити превентивні заходи для поліпшення управління заборгованістю, Автоматизація обліку також важлива для зниження ймовірності помилок і підвищення точності фінансової звітності.

Висновки до розділу 3

Проведене дослідження теоретичні засади організації та методики обліку і аудиту дебіторської та кредиторської заборгованості дозволило зробити наступні висновки:

1. Аудит кредиторської заборгованості є важливим інструментом для забезпечення прозорості та точності обліку зобов'язань компанії. Він дозволяє перевірити дотримання вимог законодавства і фінансових операцій, мінімізувати ризик порушень і забезпечити ефективне управління боргом. Результати аудиту сприяють прийняттю обґрунтованих управлінських рішень та вдосконаленню фінансової стратегії компанії.

2. Аудит дебіторської та кредиторської заборгованості є важливим процесом для забезпечення фінансової прозорості та мінімізації ризиків, які можуть вплинути на стабільність компанії. Це допоможе перевірити достовірність даних, відповідність угод чинному законодавству і ефективність фінансових зобов'язань. Крім того, аудит може виявити потенційні проблеми, такі як помилки у звітності та ризик банкрутства контрагента, які можуть мати значний вплив на фінансове становище компанії. Завдяки комплексному підходу аудит дозволяє не тільки оцінити поточний стан заборгованості, а й забезпечити ефективне управління фінансами, включаючи своєчасне створення резервів і моніторинг небезпечних контрагентів.

3. Сучасні технології, Автоматизація бухгалтерського обліку та чіткі процедури внутрішнього контролю значно підвищують ефективність аудиту дебіторської та кредиторської заборгованості. Вони мінімізують ризик помилок та зловживань, забезпечують точність фінансової звітності та сприяють своєчасному аналізу боргу. Крім того, правильна оцінка ризиків, створення відповідних резервів і дотримання законодавства допоможуть компаніям уникнути фінансових втрат і зберегти стабільність. Інтегруючи аналітичні інструменти та профілактичні заходи, ви також зможете швидко реагувати на можливі проблеми та покращувати управління боргом.

ВИСНОВКИ

ТОВ «Нова пошта» - приклад успішної компанії, яка утримує лідируючі позиції за рахунок інтеграції інноваційних технологій та ефективного управління фінансами. Стійке зростання компанії базується на використанні сучасних рішень, таких як прозора структура активів, висока ліквідність та автоматизація бухгалтерських процесів. Дотримання нормативної бази та міжнародних стандартів забезпечує надійність фінансової звітності та управління ризиками.

Ми впроваджуємо ризик-орієнтований підхід і приділяємо особливу увагу управлінню дебіторською та кредиторською заборгованістю. Це дозволяє зосередитись на важливих аспектах, таких як робота з великими боргами та ризикованими контрагентами. Аналіз тенденцій і превентивні заходи сприяють поліпшенню управління боргом і фінансової стабільності.

Таким чином, поєднання стратегічного фінансового менеджменту, інновацій та дотримання стандартів робить «Нову Пошту» прикладом сучасного та конкурентоспроможного бізнесу.

Ефективний облік і аудит дебіторської та кредиторської заборгованості є невід'ємною частиною фінансового менеджменту компанії і впливає на її стабільність і конкурентоспроможність. Завдяки чіткому відображенню зобов'язань у фінансовій звітності, потенційні проблеми, пов'язані з банкрутством контрагента, можуть бути своєчасно виявлені, а фінансові втрати зведені до мінімуму. Оцінка термінів погашення, аналіз ризиків і формування резерву на покриття сумнівних боргів сприяють більш ефективному управлінню фінансовими потоками.

Інтеграція сучасних технологій, особливо автоматизація процесів бухгалтерського обліку, значно знижує ризик людських помилок і підвищує точність звітності. Регулярний моніторинг заборгованості дозволяє оперативно реагувати на зміни фінансового становища контрагентів і запобігати накопиченню безнадійних боргів. Крім того, оптимізація системи внутрішнього

контролю, розробка чітких процедур і використання ризик-орієнтованих підходів дозволяють зміцнити фінансову дисципліну компанії.

В результаті грамотний бухгалтерський облік і аудит не тільки сприяють прозорості та достовірності фінансової звітності, а й допомагають адаптуватися до змін ринкових умов, ефективно управляти ресурсами і підвищувати фінансову стабільність. Це створює основу для прийняття стратегічно обґрунтованих рішень і забезпечує сталий розвиток бізнесу.

Аудит дебіторської та кредиторської заборгованості є важливим кроком для забезпечення фінансової прозорості та стабільності компанії. Це дозволяє не тільки перевірити точність і достовірність фінансової звітності, а й виявити потенційні ризики, які можуть загрожувати стабільності компанії. Сучасні методи, такі як автоматизація бухгалтерського обліку та інтеграція аналітичних інструментів, можуть допомогти підвищити ефективність аудиту, знизити ризик помилок і зловживань, а також своєчасно реагувати на зміни ринкових умов. Завдяки чітким внутрішнім процедурам та належному моніторингу підприємство може не тільки уникнути фінансових витрат, але й підвищити рівень ефективності управління та забезпечити довгострокову стабільність та розвиток.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Акімова Н.С. Основні проблеми обліку та внутрішнього аудиту дебіторської і кредиторської заборгованостей.
2. Данчук Т.В. Організація і методика обліку та аудиту дебіторської заборгованості на прикладі приватного підприємства «Рекрафт». Дипломна робота магістра: 071 Облік і оподаткування. Хмельницький національний університет. – Хмельницький, 2022. – 101 с.
3. Мельник О.І. Облік і контроль дебіторської та кредиторської заборгованості у сільськогосподарських підприємствах. Миколаїв: МНАУ.
4. Макарова А.О. Облік і аналіз поточної дебіторської заборгованості підприємства. Київ: НАУ.
5. Даньків Й.Я. Бухгалтерський облік. Ужгород: Ужгородський національний університет.
6. Сайт нової пошти з додатковими послугами. URL: https://novaposhta.ua/more_services_k (дата звернення: 29.10.2024)
7. Дослідження діяльності логістичного провайдера «Нова Пошта». URL: <https://studfile.net/preview/16853739/> (дата звернення: 10.10.2024)
8. Стаття про запуск двох терміналів Нової пошти. URL: <https://biz.nv.ua/ukr/markets/nova-poshta-u-2023-roci-dobuduye-dva-gigantski-sortuvalni-centri-klimov-novini-ukrajini-50298661.html> (дата звернення: 10.10.2024)
9. Сайт нової пошти. URL: <https://novaposhta.ua/> (дата звернення: 10.10.2024)
10. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 10 "Дебіторська заборгованість": затверджено наказом Міністерства фінансів України від 08.10.1999 р. № 237 (зі змінами і доповненнями). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0725-99> (дата звернення: 11.10.2024).
11. Податковий кодекс України. URL: <https://buhgalter911.com/uk/normativnaya-baza/nalogovyi-kodeks/> (дата звернення: 11.10.2024)

12. Цивільний кодекс України. URL: <https://ips.ligazakon.net/document/T030435> (дата звернення:11.10.2024)
13. Бухгалтерський облік. URL: <https://mof.gov.ua/uk/accounting>(дата звернення:12.10.2024)
14. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 11 «Зобов'язання»: затверджено наказом Міністерства фінансів України від 31.01.2000 р. № 20. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0085-00> (дата звернення: 14.10.2024).
15. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 13 «Фінансові інструменти»: затверджено наказом Міністерства фінансів України від 30.11.2001 р. № 559. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1050-01> (дата звернення: 18.10.2024).
16. Нормативно-правове забезпечення бухгалтерського обліку в підприємницькій сфері. URL: <https://mof.gov.ua/uk/nacionalni-polozhennja1>(дата звернення:21.10.2024)
17. Міністерство Фінансів УКРАЇНИ. URL: <https://mof.gov.ua/uk/>(дата звернення:13.11.2024)
18. Міжнародні стандарти фінансової звітності. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929_010#Text(дата звернення:13.11.2024)
19. Закон України "Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні" від 16.07.1999 р. № 996-XIV (зі змінами і доповненнями). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14> (дата звернення: 15.11.2024).
20. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні. URL: <https://ips.ligazakon.net/document/T990996>(дата звернення:15.11.2024)
21. Формування політики управління дебіторською заборгованістю підприємства. URL: <https://dspace.kntu.kr.ua/server/api/core/bitstreams/ee793bf2-2a8a-4f84-92ae-045109fb4d36/content>(дата звернення:20.11.2024)
22. Про затвердження Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0725-99#Text>(дата звернення:20.11.2024)

23. Бібліотека безпечних рішень бухгалтера. URL: <https://uteka.ua/ua>(дата звернення:20.11.2024)

24. Стаття про причини, чому навчання працівників важливе. URL: <https://academy.tms.ua/blog/5-prichin-chomu-navchannja-spivrobotnikiv-ie-vazhlivim/>(дата звернення:22.11.2024)

25. Стаття про економічні науки організації обліку. URL: <https://dspace.dsau.dp.ua/bitstream/123456789/574/1/8.pdf>(дата звернення:24.11.2024)

26. Стаття про пропозиції для удосконалення організації. URL: <https://repo.btu.kharkov.ua/bitstream>(дата звернення:24.11.2024)

27. Сайт для бухгалтерів в Україні. URL: <https://buhgalter911.com/uk/>(дата звернення:28.11.2024)

28. Аудит кредиторської заборгованості та його незаперечні особливості URL: <https://keys.ua/ua/audyt-kredytorskoji-zaborgovanosti-ta-jogo-nezaperechni-osoblyvosti.html>(дата звернення:28.11.2024)

29. Правління дебіторською заборгованістю відповідно до етапу життєвого циклу підприємства. URL: https://economyandsociety.in.ua/journals/8_ukr/40.pdf(дата звернення:29.11.2024)

30. Основні засади аудиту кредиторської заборгованості згідно з міжнародними стандартами URL: http://www.intellect21.nuft.org.ua/journal/2016/2016_5/2.pdf(дата звернення:29.11.2024)

32. Стаття про пропозиції щодо вдосконалення аудиту основних засобів на промисловому підприємстві. URL: http://www.investplan.com.ua/pdf/2_2019/14.pdf/(дата звернення:30.11.2024)